

**ДЕРЖАВНЕ АГЕНТСТВО
УКРАЇНИ
З РОЗВИТКУ МЕЛІОРАЦІЇ,
РИБНОГО ГОСПОДАРСТВА ТА
ПРОДОВОЛЬЧИХ ПРОГРАМ
(ДЕРЖРИБАГЕНТСТВО)**
вул. Січових Стрільців, 45 А, м. Київ, 04053
тел.: (044) 272 20 32
E-mail: darg@darg.gov.ua
сайт: darg.gov.ua
код згідно з ЄДРПОУ 37472282

**STATE AGENCY
OF UKRAINE
FOR THE DEVELOPMENT OF
MELIORATION, FISHERIES
AND FOOD PROGRAMS
(DERZHRYBAGENTSTVO)**
45 A, Sichovykh Striltsiv str., Kyiv, 04053, Ukraine
tel.: (+380) (44) 272 20 32
E-mail: darg@darg.gov.ua
WEB: www.darg.gov.ua

№ _____ від _____ 20__ р.

Громадській раді при Держрибагентстві
04053, м. Київ, вул. Січових Стрільців, 45-а.
тел. 050 828 17 90, vskarlat@ukr.net

Про результати проведення громадської
експертизи діяльності Держрибагентства
за період 2022-2023 рр.

Державне агентство України з розвитку меліорації, рибного господарства та продовольчих програм відповідно до підпункту 3 пункту 7 Порядку сприяння проведенню громадської експертизи діяльності органів виконавчої влади, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 05.11.2008 № 976, після розгляду експертних пропозицій за результатами проведення громадської експертизи діяльності Державного агентства України з розвитку меліорації, рибного господарства та продовольчих програм за період 2022-2023 рр., надісланих листом Громадської ради при Держрибагентстві № 41-2/4 від 26.04.2024 р. (далі – експертні пропозиції), надає інформацію про результати їх розгляду.

До розділу «1. Законодавство».

1. Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 02.05.2023 р. № 402-р схвалено Стратегію розвитку галузі рибного господарства України на період до 2030 року (далі – Стратегія) та затверджено операційний план заходів з її реалізації у 2023-2025 роках (далі – операційний план), який передбачає деталізований план дій на короткострокову перспективу. Водночас, розпорядження Кабінету Міністрів України передбачає розроблення проекту операційного плану заходів з реалізації Стратегії, схваленої цим розпорядженням, на 2026-2029 роки, з урахуванням факторів зовнішнього та внутрішнього середовища.

Крім того, зазначаємо, що кожна ціль Стратегії містить розділ «Очікувані результати та показники досягнення цієї стратегічної цілі:», які містять «цифри,

СЕД АСКОД - Держрибагентство
№ документа: 3-10.3-15/3118-24
Дата реєстрації: 23.05.2024
Сертифікат: 3FAA9288358EC00304000000B71335008153D200
Дійсний з: 06.03.2024 00:00:00
Дійсний до: 05.03.2026 23:59:59
Підписувач: Клименок Ігор Михайлович
Мітка часу: 23.05.2024 15:15:53

формулювання, досягнення»:

забезпечено середню промислову рибопродуктивність водосховищ Дніпра на рівні до 70 кілограмів на гектар;

забезпечено зменшення імпорту водних біоресурсів та продукції з них на 10 відсотків шляхом збільшення власного виробництва та переробки;

забезпечено зростання рівня залучення інвестицій у галузь на 10 відсотків, створено прозорі та чіткі інвестиційні вимоги;

забезпечено щорічне збільшення обсягів вирощування водних біоресурсів на 10 відсотків;

створено нові виробничі потужності, збільшено на 40 відсотків кількість суб'єктів аквакультури;

щороку здійснювати вселення не менше 5 млн. екземплярів молоді цінних, рідкісних;

інше.

Слід відмітити, що визначення показників, які можна досягти до 2030 року досить проблематично у зв'язку із повномасштабним військовим вторгненням російської федерації на територію України, введенням воєнного стану в Україні, постійними обстрілами енергетичних об'єктів, відсутністю промислового вилову водних біоресурсів в Азовському морі, заборони навігації для риболовних суден у Чорному морі та на деяких рибогосподарських водоймах (їх частинах), що призводить до постійної зміни кон'юнктури ринку.

Наявні ресурси галузі рибного господарства визначені в розділі Стратегії «Аналіз поточного стану та тенденцій розвитку галузі в Україні, обґрунтування необхідності розв'язання виявлених проблем» та ґрунтуються на державній та галузевій статистиці.

Стратегією визначено 4 основні цілі (напрями розвитку):

Стратегічна ціль 1. Створення умов для ефективного управління рибальством, збереження та збільшення чисельності водних біоресурсів у природному середовищі, їх біологічного різноманіття;

Стратегічна ціль 2. Створення умов для розвитку аквакультури;

Стратегічна ціль 3. Створення умов для розвитку рекреаційного рибальства;

Стратегічна ціль 4. Створення умов для розвитку науки та освіти в галузі.

Водночас, близько 80 % завдань операційного плану заходів з реалізації у 2023-2025 роках Стратегії передбачають розроблення нормативно-правових актів.

Питання відновлення рибпромислового флоту в період триваючої широкомасштабної збройної агресії російської федерації проти України та дії воєнного стану на даний час не актуально у зв'язку із відсутністю промислового вилову водних біоресурсів в Азовському морі, заборонаю навігації для риболовних суден у Чорному морі. Крім того, на даний час, усі наявні фінансові ресурси держави у першочерговому порядку спрямовуються на виконання завдань щодо посилення обороноздатності, відновлення

територіальної цілісності України, а також відбудову регіонів і територій, що постраждали внаслідок збройної агресії проти України.

2. У підрозділі експертних пропозицій «Громадський моніторинг за врахуванням Держрибагентством пропозицій та зауважень громадськості, забезпеченням ним прозорості та відкритості своєї діяльності, а також дотриманням нормативно-правових актів, спрямованих на запобігання та протидію корупції» Держрибагентством була надана відповідна інформація листами:

До розділу «Законодавство»:

лист № 3-10.3-16/449-23 від 30.01.2023

До розділу «Протидія корупції»:

лист № 1-7.2-16/6126-21 від 01.11.2021

лист № 1-11.1-16/6581-21 від 24.11.2021

До розділу «СТРГ»:

лист № 3-4.4-16/4007-22 від 27.09.2022

До розділу «Різне»:

лист № 2-11.1-15/4592-23 від 08.08.2023

До розділу «Аквакультура»:

лист № 3-6.2.2-16/1418-23 від 16.03.2023

Також у матеріалах, які надавались для громадської експертизи у «Інформації про врахування Держрибагентством пропозицій та рекомендацій Громадської ради та її членів щодо вдосконалення законодавчих та нормативно-правових актів у 2022-2023 роках», зазначено до яких законодавчих та нормативно-правових актів Держрибагентством враховані пропозиції та рекомендації.

Водночас, слід зазначити, що пропозиції та зауваження Громадської ради здебільшого містять рекомендації загального характеру, без конкретних змін до тексту проектів нормативно-правових актів та відповідних фінансово-економічних розрахунків.

3. Для формування державної політики у сферах рибного господарства та рибної промисловості, охорони, використання та відтворення водних біоресурсів наказом Мінагрополітики від 23.03.2023 № 668 створено Робочу групу з питань розвитку рибного господарства України, до якої включено 7 з 18 членів Громадської ради при Держрибагентстві.

Основними завданнями робочої групи є:

надання пропозицій щодо розроблення нормативно-правових актів з питань розвитку рибного господарства України та змін до них;

опрацювання пропозицій щодо нормативно-правових актів з питань розвитку рибного господарства України;

аналіз та оброблення інформації щодо проблемних питань, які мають бути рекомендовані для вирішення питань розвитку рибного господарства України.

Інформація про планові засідання та перелік питань для обговорення робочої групи постійно оприлюднюється на офіційних Інтернет ресурсах

Держрибагентства. На даний час, вже проведено 8 засідань.

Крім того, для реформування галузі рибного господарства вже розроблено понад 80 нормативно-правових актів: 12 законопроектів, 25 актів Кабінету Міністрів України, 44 накази Мінагрополітики.

Всі проекти нормативно-правових актів розроблено за участі профільних спеціалістів, представників громадськості, науковців, обговорюються на зоом-нарадах, презентаціях, форумах та розміщуються на офіційних вебсайтах Мінагрополітики та Держрибагентства.

В той же час, для обговорення проблем реформування рибної галузі України у 2024 році була створена Робоча група при Комітеті Верховної Ради України з питань аграрної та земельної політики.

4. Проект Закону «Про залучення інвестицій у розвиток рибного господарства» (далі – проект Закону) розроблено з метою створення правових та організаційних засад залучення інвестицій у розвиток галузі рибного господарства в тому числі аквакультури та марикультури в частинах рибогосподарських водних об'єктів, акваторії (водного простору) внутрішніх морських вод, територіального моря, а також акваторії (водного простору) виключної (морської) економічної зони України та прибережних захисних смуг, а також ефективного та раціонального використання водних біоресурсів у відповідних рибогосподарських водних об'єктах, збільшення їх рибопродуктивності, що стимулюватиме виробництво продукції з високою доданою вартістю, створення нових робочих місць, розвиток селекції, збільшення надходжень до державного бюджету та розвиток економічного потенціалу і зростання конкурентоспроможності виробництва водних біоресурсів та продукції з них в Україні.

Оскільки предмет правового регулювання проекту Закону є відмінним від предметів правового регулювання Законів України «Про інвестиційну діяльність», «Про аквакультуру», «Про рибне господарство, промислове рибальство та охорону водних біоресурсів», а також враховуючи Правила оформлення проектів законів та основні вимоги законодавчої техніки, зокрема, щодо неправомірності включати до галузевого закону норми, які не є його предметом, розробником було прийнято рішення не вносити зміни та доповнення до існуючих загальних базових Законів України.

Проведення ветеринарно-санітарної оцінки водойм або промислової ділянки відноситься до компетенції Держпродспоживслужби.

Зауваження до проекту Закону щодо стартової ціни лоту враховано шляхом викладення частини четвертої статті 22 проекту Закону в такій редакції: «4. Стартовою ціною лоту під час проведення електронних торгів визначається дозволений до добування (вилову) обсяг видів водних біоресурсів визначений проектом договору на строк його дії помножений на плату за спеціальне використання водних біоресурсів.».

Здійснення господарської діяльності в умовах спеціального товарного рибного господарства не передбачає використання земельної ділянки або

ділянки землі під водним простором, а має на меті використання водних біоресурсів, що перебувають у водному об'єкті.

Держрибагентство та його територіальні органи при погодженні та затвердженні режимів рибогосподарської експлуатації не здійснюють дій, що стосуються користування водними об'єктами комунальної та державної власності.

Відповідно до пункту першого Положення про Державне агентство України з розвитку меліорації, рибного господарства та продовольчих програм, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30.09.2015 № 895 (із змінами), Держрибагентство є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністра аграрної політики та продовольства і який реалізує державну політику у сфері рибного господарства та рибної промисловості, охорони, використання та відтворення водних біоресурсів, регулювання рибальства, продовольчого забезпечення, меліорації земель та експлуатації державних водогосподарських об'єктів комплексного призначення, міжгосподарських зрошувальних і осушувальних систем. Реалізація державної політики у сфері земельних відносин не відноситься до повноважень Держрибагентства.

Договір про здійснення інвестицій щодо рибогосподарської експлуатації водних об'єктів у спеціальних товарних рибних господарствах, який підписує Держрибагентство та переможець аукціону буде виконуватись на водних об'єктах комплексного призначення, розпорядження якими не може бути здійснено органами місцевого самоврядування. Процедура проведення і повноваження відповідних органів буде визначена на рівні Закону України.

Договір на здійснення інвестицій щодо рибогосподарської експлуатації водних об'єктів у спеціальних товарних рибних господарствах, складений за наслідками проведених аукціонів, є документом, що врегульовує рибогосподарське використання водних біоресурсів, здійснення вселення молоді водних біоресурсів та їх подальший вилов, зокрема у водоймах комплексного призначення, для яких не може бути встановлено правовстановлюючих документів на користування водним об'єктом для рибогосподарських цілей.

Оскільки проектом Закону передбачено врегулювання питання здійснення аквакультури та рибогосподарської експлуатації водних об'єктів, тому прикінцеві положення щодо земельних відносин торкаються відповідних відносин в той же час Держрибагентством спільно з громадськістю напрацьовані відповідні правки, які посилять позицію користувача щодо рибогосподарського водного об'єкту.

Статтею 18 проекту Закону визначається, які водні об'єкти можуть бути об'єктами залучення інвестицій щодо рибогосподарської експлуатації водних об'єктів у спеціальних товарних рибних господарствах.

Натомість статтею 19 проекту Закону передбачено порядок формування переліку об'єктів залучення інвестицій щодо рибогосподарської експлуатації

водних об'єктів у спеціальних товарних рибних господарствах.

Стаття 20 проекту Закону визначає, що кожен об'єкт залучення інвестицій щодо рибогосподарської експлуатації водних об'єктів у спеціальних товарних рибних господарствах, який включений до переліку, повинен мати науково-біологічне обґрунтування, а також встановлює вимоги до розроблення науково-біологічне обґрунтування та обов'язкові додатки до нього.

Крім того, зазначеною статтею передбачено, що методика розроблення обґрунтування та визначення його вартості, затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері рибного господарства та рибної промисловості.

Таким чином, чітка процедура визначення об'єктів залучення інвестицій щодо рибогосподарської експлуатації водних об'єктів у спеціальних товарних рибних господарствах, формування переліку відповідних об'єктів, а також встановлення вимоги до розроблення науково-біологічного обґрунтування, навпаки роблять цей вид діяльності інвестиційно привабливим.

Разом з тим, методика розроблення науково-біологічного обґрунтування, яка затверджуватиметься центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері рибного господарства та рибної промисловості, додатково передбачатиме механізми врахування особливостей, специфіки, можливостей та побажань з боку бізнесу.

Зміни до договору сторони вносять у порядку, який передбачений у самому договорі. Якщо порядок внесення змін до договору в самому договорі не передбачений, слід керуватися загальними нормами укладення, зміни і розірвання договору, передбаченими Цивільним кодексом України та Господарським кодексом України, тому в порядку і буде передбачено процедуру внесення змін і доповнень.

Відповідно до статті 651 Цивільного кодексу України зміна або розірвання договору допускається лише за згодою сторін, якщо інше не встановлено договором або Законом. В свою чергу, статтею 24 проекту Закону пропонується встановити перелік підстав для розірвання договору про здійснення інвестицій щодо рибогосподарської експлуатації водних об'єктів у спеціальних товарних рибних господарствах. В доопрацьованій редакції статті 24 проекту Закону буде відображено вичерпний перелік підстав для розірвання договору.

5. Напрями реалізації державної політики щодо рибного господарства та меліорація земель, яку здійснює Держрибагентство є специфічними та відрізняються за сферами їх застосування, у зв'язку з чим, видано окремі розпорядження Кабінету Міністрів України від 14.08.2019 № 688-р «Про схвалення Стратегії зрошення та дренажу в Україні на період до 2030 року» та розпорядження Кабінету Міністрів України від 21.10.2020 № 1567-р «Про затвердження плану заходів з реалізації Стратегії зрошення та дренажу в Україні на період до 2030 року».

6. На даний час з метою удосконалення законодавства та забезпечення розвитку рибного господарства розроблено 11 законопроектів в т.ч.: проект

Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо зменшення навантаження на бізнес»;

проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення діяльності у сфері аквакультури»;

проект Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про державну підтримку сільського господарства України» щодо державної підтримки аквакультури та меліорації земель»;

проект Закону України «Про наукову діяльність та збір даних у галузі рибного господарства»;

проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення державного регулювання в галузі рибного господарства, збереження та раціонального використання водних біоресурсів та сфері аквакультури» щодо удосконалення механізму справляння плати за спеціальне використання водних біоресурсів» та проект Закону України «Про внесення змін до статей 29 та 30 Бюджетного кодексу України щодо визначення механізму зарахування та спрямування коштів за спеціальне використання водних біоресурсів».

Крім того, розроблено проект Закону про забезпечення простежуваності водних біоресурсів та/або продукції, виробленої з водних біоресурсів (зареєстровано у ВРУ № 9545 від 31.07.2023), яким пропонується визнати таким, що втратив чинність Закон України «Про рибу, інші водні живі ресурси та харчову продукцію з них».

7. У зв'язку з триваючою широкомасштабною збройною агресією російської федерації проти України у період дії воєнного стану наявні фінансові ресурси держави у першочерговому порядку спрямовуються на виконання завдань щодо посилення обороноздатності країни, відновлення територіальної цілісності України, а також відбудову регіонів і територій, що постраждали внаслідок збройної агресії проти України.

На даний час, розроблення довгострокових програмних документів (до 2050 року) на основі економічних, політичних та соціальних факторів є недоцільним, а основні цілі та принципи у довгостроковому плануванні (до 2050 року) в умовах постійних змін потребують своєчасного реагування та адаптації до поточної ситуації.

Водночас, за результатами висновку, підготовленого Міністерством економіки України «Стан виконання державних цільових програм у 2020 році» програми так і не стали дієвим та ефективним інструментом розв'язання найважливіших проблем розвитку держави, окремих галузей економіки або адміністративно-територіальних одиниць. Вони виконують роль «формального документу з декларацією про наміри щось зробити», прогностичні обсяги фінансових ресурсів програми, у тому числі коштів державного бюджету, не узгоджуються з реальними можливостями їх фінансування.

Крім того, державні програми в галузі рибного господарства, які були прийняті Законом України «Про Національну Програму будівництва суден

рибопромислового флоту України на 2002-2010 роки», Законом України «Про Загальнодержавну програму розвитку рибного господарства України на період до 2010 року» та постановою Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 № 1245 «Про затвердження Державної цільової економічної програми розвитку рибного господарства на 2012-2016 роки», не були реалізовані через відсутність фінансування їх ключових заходів.

Враховуючи зазначене, та з метою визначення курсу формування та реалізації політики, зокрема щодо міжнародних зобов'язань України на середньостроковий період було прийнято розпорядження Кабінету Міністрів України від 02.05.2023 № 402-р «Про схвалення Стратегії розвитку галузі рибного господарства України на період до 2030 року та затвердження операційного плану заходів з її реалізації у 2023-2025 роках».

Стратегія визначає пріоритетні цілі та завдання, спрямовані на розв'язання економічних, екологічних та соціальних проблем, виконання яких дасть можливість удосконалити державну політику в галузі, створити сприятливі умови для збільшення обсягів добування (вилову) водних біоресурсів, підвищити біопродуктивність внутрішніх рибогосподарських водних об'єктів (їх частин), внутрішніх морських вод і територіального моря, наростити виробництво водних біоресурсів та виробленої з них продукції з метою гарантування продовольчої безпеки держави.

8. В Україні всі осетрові види риб мають особливий охоронний статус, як об'єкти Червоної книги України (усі види родини *Acipenseridae* внесені Україною в Національну Червону Книгу з 2009 року, та на національному рівні здійснення промислового вилову цих видів риб є неможливим).

Відповідно до Закону України «Про Червону книгу України» спеціальне використання (добування, збирання) об'єктів Червоної книги України, у тому числі осетрових видів риб, здійснюється у виняткових випадках лише у наукових і селекційних цілях, у тому числі для розмноження, розселення і розведення у штучно створених умовах, а також для відтворення популяцій за дозволом Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України, на підставі рішень Національної комісії з питань Червоної книги України, прийнятих відповідно до її повноважень.

Важливим кроком реалізації стратегії збереження та відновлення осетрових в Україні стало прийняття Плану дій щодо збереження осетрових риб (родина *Acipenseridae*) в Україні на 2021-2030 роки, затвердженого наказом Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України № 391 від 20.12.2020, який передбачає низку заходів щодо збереження осетрових видів риб. Цей план розроблено на основі Загальноєвропейського плану дій щодо збереження осетрових.

Крім того, наказом Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України від 10.01.2023 № 16 створено Робочу групу з реалізації Загальноєвропейського плану дій по осетрових риб, до складу якої увійшли представники державних органів, наукових установ та громадськості.

Щодо відсутності вселення осетровими видами риб за останні роки зазначаємо, щороку зусиллями Дніпровського осетрового рибовідтворювального заводу ім. академіка С.Т. Артющика проводилось вселення молоді осетрових видів риб, у тому числі осетра руського (2018-2019 рр.), а в 2021 році було здійснено унікальне для України зариблення червонокнижними осетровими видами риб та вперше за останні понад три десятиліття одночасно було випущено – стерлядь, осетра руського та севрюгу, маточне поголів'я яких вирощено «від ікринки» фахівцями Дніпровського осетрового рибовідтворювального заводу ім. академіка С.Т. Артющика.

До розділу «2. Охорона, регулювання та промисел водних біоресурсів».

1. Слід зазначити, що розробка наукових обґрунтувань ДП «Одеський центр ПівденНІРО» у 2023 році дуже суттєво і багато у чому відрізнялася від попередніх років, через унеможливлення фізичного доступу до Чорного моря та інших внутрішніх рибогосподарських водних об'єктів (їх частин) північно-західного Причорномор'я через збройну агресію російської федерації.

Щодо безпосередньої оцінки запасів та обґрунтування лімітів вилову водних біоресурсів, то вони базувалися, головним чином, на матеріалах, які зібрані до 2021 року (включно) та на даних із контрольно-спостережних пунктів (КСП), із залученням багаторічних фондових матеріалів, які характеризують головні біологічні показники риб та безхребетних Чорного моря та інших внутрішніх водних об'єктів (їх частин) північно-західного Причорномор'я і обраховувались методом математичного моделювання.

Також нові вимоги Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення державного регулювання в галузі рибного господарства, збереження та раціонального використання водних біоресурсів та сфері аквакультури», що був прийнятий в березні 2023, зумовили наукові установи екстренно (протягом 4 місяців) розширити область вивчення та необхідність встановлювати ліміт на всі види водних біоресурсів на рибогосподарському водному об'єкті (його частині). Водночас, питання безпечності харчових продуктів не відноситься до компетенції Держрибагентства.

2. ДП «ОдЦ ПівденНІРО» у науковому обґрунтуванні до проекту режиму промислу у Чорному морі, у внутрішніх водних об'єктах північно-західного Причорномор'я (понижся р. Дністер та Дністровський лиман, р. Дунай, Тилігульський лиман, Березанський лиман, Кучурганське водосховище) на 2024 рік, зазначило, що при проведенні наукових ловів в акваторії р. Дністер, Дністровському лимані та р. Дунай в різних частинах водойм, з використанням малькової волокуші частину улову склала річкова японська креветка.

Виллов річкової японської креветки та встановлення відповідних знарядь лову потребує додаткових наукових досліджень щодо впливу цього інвазійного виду на екосистему водойм та промислового його використання.

3. В основу наукового обґрунтування до проекту режиму промислу у Чорному морі, у внутрішніх водних об'єктах північно-західного

Причорномор'я (понижзя р. Дністер та Дністровський лиман, р. Дунай, Тилігульський лиман, Березанський лиман, Кучурганське водосховище) на 2024 рік було покладено норми Режиму рибальства в басейні Чорного моря у 2023 році, затвердженого наказом Міністерства аграрної політики та продовольства України від 08.12.2022 № 1002, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 13.12.2022 за № 1582/38918.

ДП «ОдЦ ПівденНІРО» внесло правки та доповнення, які стосуються кількісних показників інтенсивності промислу у відповідності до зміни його прогнозної сировинної бази на 2024 рік, а також урахувуючи наказ Мінагрополітики «Про затвердження Правил промислового рибальства в басейні Чорного моря» від 15.06.2023 № 1284, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 25.07.2023 за № 1253/40309.

4. Норма щодо надання оперативної інформації про вилов водних біоресурсів не є новою, вона міститься у режимах рибальства 2023, 2022, 2021, 2020, 2019 років та необхідна для прийняття оперативних управлінських рішень щодо здійснення промислу з метою недопущення перевищення ліміту вилову водних біоресурсів, встановленого на водоймі.

Норма щодо перекриття не більше двох третин каналу з'явилась у наказі Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України від 08.02.2021 № 87 «Про затвердження Режиму рибальства в басейні Чорного моря у 2021 році», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 24.02.2021 за № 231/35853.

Норма щодо обмеження мінімального вічка в сітках для лову оселедця в річці Дунай визначена наказом Міністерства енергетики та захисту довкілля України від 13.02.2020 № 85 «Про затвердження Режиму рибальства в басейні Чорного моря у 2020 році», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 03.03.2020 за № 226/34509 та була незмінною у режимах промислу у наступних роках.

Відповідно до Положення про державну реєстрацію нормативно-правових актів міністерств, інших органів виконавчої влади, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 28.12.1992 № 731, Режими рибальства потребують погодження з заінтересованими органами, зокрема з Міндовкіллям. При погодженні проекту Режиму промислу однією з вимог Міндовкілля є необхідність залишення цієї норми в режимах промислу з огляду на забезпечення шляхів міграції диких тварин.

5. Наразі опрацьовується питання про внесення змін до законодавства щодо добування (вилову) мігруючих видів водних біоресурсів, з коротким життєвим циклом та малочисельних видів в межах дозволеного обсягу вилучення, та справляння плати за спеціальне використання таких видів за фактом вилову.

Проте добування (вилов) водних біоресурсів в межах дозволеного обсягу вилучення доцільно запроваджувати після прийняття Закону України «Про забезпечення простежуваності водних біоресурсів та/або продукції, виробленої

з водних біоресурсів», оскільки наразі відсутній належний облік водних біоресурсів та існує ризик їх перелову на рівні популяції.

6. Збереження запасів водних біоресурсів забезпечується шляхом розробки та впровадження відповідних заходів зі збереження. До традиційних та найбільш важливих заходів зі збереження (що є загальною світовою практикою) відносяться встановлення лімітів (допустимих обсягів) добування водних біоресурсів та спеціальні норми регулювання рибальства на кожен календарний рік. Таке регулювання рибальства застосовується як на національному рівні, так і в рамках (зоні відповідальності) міжнародних організацій у сфері рибальства. Головними чинниками щорічного перегляду заходів зі збереження є динамічний стан запасів водних біоресурсів, необхідність щороку адекватно реагувати на такі фактори, як: зміни у чисельності популяцій експлуатованих видів водних біоресурсів, зміни у стані водного середовища (зокрема через помітні кліматичні зміни), через зростання антропогенного навантаження на запаси (рибальство оперативно реагує на доступність запасів водних біоресурсів, і антропогенний тиск на доступні до вилучення запаси прогресивно щороку зростає).

Також слід зазначити, що короткоциклові види водних біоресурсів (з відносно невеликою тривалістю життя, яких є чимало) більш піддані погіршенню умов природного відтворення, і падіння запасів таких видів може відбуватись стрімко.

Все це має оцінюватись на щорічній основі, з щорічною розробкою та впровадженням відповідних заходів зі збереження, які сприятимуть збереженню водних біоресурсів, сталому рибальству та у підсумку продовольчій безпеці країни.

Тому відповідно до вимог пункту 4 Порядку здійснення спеціального використання водних біоресурсів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 22.12.2023 № 1347, ліміти спеціального використання водних біоресурсів та режими промислу встановлюються щорічно відповідно до наукових обґрунтувань.

В умовах реалізації права на спеціальне використання водних біоресурсів шляхом проведення електронних торгів (аукціонів) в електронній системі, а також затвердження лімітів спеціального використання водних біоресурсів та режимів промислу, відсутня доцільність укладення договорів з суб'єктом господарювання строком на 3 роки з огляду на наступне:

- видовий склад, обсяг водних біоресурсів, кількість та види знарядь лову щороку змінюються з урахуванням встановлених лімітів спеціального використання та режимів промислу;

- відповідно до режимів рибальства щороку можуть змінюватися райони промислу на водоймі (закриття певних ділянок), що може призвести до економічної недоцільності ведення промислу суб'єктом у цьому рибогосподарському водному об'єкті.

Укладаючи договір на 3 роки держава бере на себе зобов'язання щодо

забезпечення виконання умов договору протягом трьох років, що в умовах воєнного стану та пов'язаним із цим фактором ризиків погіршення екологічного, гідробіологічного стану водойм є неможливим.

Приймаючи участь в аукціонах та укладаючи договір щорічно суб'єкт господарювання має змогу по факту ознайомитися з умовами договору, оцінити економічну доцільність та планувати свою господарську діяльність, що не можливо при укладанні договору строком на три роки.

7. Механізм оплати за водні біоресурси був запроваджений з метою забезпечення 100% сплати коштів за спецвикористання до місцевих бюджетів. Особливо актуально це під час війни.

З метою недопущення обтяжень суб'єктів рибного господарства в частині справляння плати за спеціальне використання водних біоресурсів передбачено, що плата за спеціальне використання водних біоресурсів включених до договору на право спеціального використання водних біоресурсів у рибогосподарських водних об'єктах (їх частинах) здійснюється поступово, відповідно до норм законодавства.

Плата за спеціальне використання водних біоресурсів надходить до місцевих бюджетів та може частково спрямовуватись на заходи з відтворення водних біоресурсів.

Для прикладу, плата за спеціальне використання водних біоресурсів (код бюджетної класифікації 130702000) становила:

у Одеській області у 2023 році – 12,6 млн грн, станом на 01.04.2024 – 5,2 млн грн;

у Полтавській області у 2023 році – 11,4 млн грн, станом на 01.04.2024 – 1,7 млн грн;

у Черкаській області у 2023 році – 42,8 млн грн, станом на 01.04.2024 – 3,6 млн грн;

у Кіровоградській області у 2023 році – 19,3 млн грн, станом на 01.04.2024 – 1,04 млн грн.

Пунктом 16 Операційного плану з реалізації у 2023-2025 роках Стратегії, передбачено у 2024 році розроблення проектів програм розвитку галузі рибного господарства та визначено відповідальним виконавцем Держрибагентство.

На даний час в кожній області розробляються програми розвитку галузі рибного господарства. У Волинській, Житомирській, Закарпатській, Запорізькій, Кіровоградській, Львівській, Миколаївській, Сумській, Тернопільській Черкаській та Хмельницькій областях вони вже затверджені в установленому порядку, або внесені відповідні зміни в частині рибного господарства до діючих програм. Вказані програми та їх проекти, зокрема передбачають виділення коштів з місцевих бюджетів на проведення робіт із вселення водних біоресурсів.

8. Кількість користувачів водних біоресурсів за останні два роки зменшилась: 2022 рік – 337 користувачів, (затверджено квоти добування (вилову) водних біоресурсів) (фактичний вилов становив – 10,1 тис. тонн), 2023

рік – 154 користувача (з якими укладено договори на право спеціального використання водних біоресурсів у рибогосподарських водних об'єктах (їх частинах)) (фактичний вилов становив – 11,2 тис. тонн), та станом на 01.05.2024 року – 147 користувачів (з якими укладено договори на право спеціального використання водних біоресурсів у рибогосподарських водних об'єктах (їх частинах)).

Основною причиною зменшення користувачів водних біоресурсів є заборона промислового рибальства в Чорному морі, в частині Дніпровсько-Бузької гирлової системи (Херсонська область), Дніпровського водосховища (Запорізька область) у зв'язку з військовою агресією російської федерації проти України та введенням воєнного стану. Крім того, здійснення промислового вилову водних біоресурсів у Азовському морі не можливий у зв'язку з окупацією прибережної території. Водночас, знищення Каховського водосховища також вплинуло на зменшення загальної кількості користувачів водних біоресурсів.

Прийняття Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення державного регулювання в галузі рибного господарства, збереження та раціонального використання водних біоресурсів та сфері аквакультури», який передбачає створення Єдиної державної електронної системи управління галуззю «Є-риба», забезпечило можливість цифровізації галузі, запровадження механізму видачі дозвільних документів в електронній формі без контакту бізнесу з посадовцями, забезпечило риболовні судна засобами дистанційного контролю, встановило законодавчі вимоги до рибоприймальних пунктів як вагомого важеля для обліку виловлених водних біоресурсів і продукції з них.

З прийняттям Закону повноцінно запрацювали електронні аукціони на право спеціального використання водних біоресурсів у рибогосподарських водних об'єктах (їх частинах). Прозорий механізм торгів створив рівні умови економічної конкуренції та забезпечив рівний доступ до промислу для нових суб'єктів господарювання.

Варто відмітити, що отримання права на спеціальне використання водних біоресурсів шляхом електронних аукціонів дало можливість здійснювати промисел новим користувачам. Зокрема станом на 01.05.2024 із 147 користувачів зареєстровано 26 нових користувачів в порівнянні із 2023 роком, у 2023 році – 154 користувача із них 46 нових користувачів в порівнянні з 2022 роком. До запровадження аукціонів, право на спеціальне використання водних біоресурсів мали виключно традиційні користувачі.

Звертаємо увагу, що із 426 сформованих лотів у 2024 році станом на 01.05.2024 укладено договорів – 301, не реалізованими залишилися 125 лотів (29%) в тому числі 20 спецлотів, які будуть виставлятися на аукціон після завершення нересту. Переважна частина нереалізованих лотів це лоти на водоймах де складна безпекова ситуація.

9. Відповідно до вимог статті 5 Водного Кодексу України до водних

об'єктів загальнодержавного значення належать внутрішні морські води, територіальне море, а також акваторії морських портів та поверхневі води (озера, водосховища, річки, канали, крім каналів на зрошувальних і осушувальних системах), що знаходяться і використовуються на території більш як однієї області, а також їх притоки всіх порядків.

Таким чином вказані водойми знаходяться у власності держави, та не можуть бути передані у користування фізичним або юридичним особам на праві власності або користування на умовах оренди.

Водночас, частиною п'ятої статті 59 Земельного Кодексу України встановлено, що використання земельних ділянок водного фонду для рибальства здійснюється за згодою їх власників або за погодженням із землекористувачами.

Відповідно до вимог пункту 6 Порядку здійснення спеціального використання водних біоресурсів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 22.12.2023 № 1347 (далі – Порядок), встановлення лімітів здійснюється на підставі науково-біологічних обґрунтувань, розроблених науковими установами, що належать до сфери управління Держрибагентства, науковими установами, що належать до сфери управління Національної академії наук або Національної академії аграрних наук, на замовлення Держрибагентства згідно з вимогами пункту 7 Порядку ліміти, а також рибогосподарські водні об'єкти (їх частини), у яких водні біоресурси можуть добуватися (виловлюватися), затверджуються Мінагрополітики.

Пунктами 13 та 14 Порядку розподіл квот добування (вилову), а також встановлення навантаження на рибогосподарський водний об'єкт (його частину) здійснюється шляхом включення їх до проектів договорів на право здійснення промислу та проектів договорів на право здійснення дослідного вилову. Проекти договорів на право здійснення промислу реалізуються на аукціоні.

Таким чином, за погодженням з державою в особі Мінагрополітики та Держрибагентства, на підставі наукових обґрунтувань, розроблених за рахунок коштів Державного бюджету, на водоймах загальнодержавного значення здійснюється спеціальне використання водних біоресурсів з рівними конкурентними правами. Кошти, що отримані від вказаних аукціонів надходять до місцевих бюджетів.

У 2023 році за результатами укладених договорів на право спеціального використання водних біоресурсів у рибогосподарських водних об'єктах (їх частинах) на рахунки територіальних органів Казначейства (код класифікації доходів бюджету 13070200) за місцем реєстрації надійшло 95,5 млн грн.

Водночас, згідно з пунктом 2.8. розділу 2 Інструкції про порядок здійснення штучного розведення, вирощування риби, інших водних живих ресурсів та їх використання в спеціальних товарних рибних господарствах, затвердженої наказом Державного комітету рибного господарства України від 15.01.2008 № 4, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 28.01.2008 за

№ 64/14755 користувач риби та інших водних живих ресурсів, якому видано Режим рибогосподарської експлуатації водного об'єкта (далі – Режим), має одноосібне право на спеціальне використання водних біоресурсів у цьому рибогосподарському водному об'єкті.

Таким чином, при створенні спеціальних товарних рибних господарств на каскаді дніпровських водосховищ, що є водоймами загальнодержавного користування будуть порушені вимоги законодавчих та нормативно-правових актів в галузі користування водними біоресурсами у водних об'єктах загальнодержавного значення.

Питання спадщини врегульовано Цивільним кодексом України

До розділу «3. Аквакультура».

1. На лист Громадської ради при Держрибагентстві від 06.03.2024 № 34-1/4 щодо встановлення мораторію на проведення перевірок користувачів Режимів СТРГ Держрибагентство надало відповідь листом від 13.03.2024 № 3-6.1.3-15/1534-24.

Разом з тим, на лист Асоціації рибоводів «Союз» від 25.03.2024 № 14 щодо проведення громадської експертизи за ініціативи Громадської ради при Держрибагентстві надало відповідь листом Держрибагентства від 04.04.2024 № 2-6.2.2-16/1992-24

2. Відповідно до Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення державного регулювання в галузі рибного господарства, збереження та раціонального використання водних біоресурсів та сфері аквакультури» було офіційно оприлюднено на сайті Мінагрополітики та Державної регуляторної служби України з метою одержання зауважень та пропозицій від фізичних та юридичних осіб, їх об'єднань та отримано позитивне рішення від 24.06.2022 № 199.

Водночас, постановою Кабінету Міністрів України від 03.11.2023 № 1151 «Деякі питання оренди гідротехнічних споруд» запроваджено прозорий механізм та упорядковано правовідносини надання в оренду гідротехнічних споруд для цілей аквакультури та гідротехнічних споруд рибогосподарських технологічних водойм, спрощено процедуру укладення відповідних договорів та врегульовано відносини пов'язані з безхазяйними гідротехнічними спорудами.

У свою чергу зазначаємо, що проект постанови відповідно до Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» було опубліковано на сайті Мінагрополітики, Держрибагентства, Державної регуляторної служби України. Рішення Державної регуляторної служби України від 14.07.2023 № 300.

3. На засіданнях Громадської ради при Держрибагентстві піднімалися питання щодо удосконалення законодавчих та нормативно-правових актів.

Діяльність Громадської ради при Державному агентстві України з

розвитку меліорації, рибного господарства та продовольчих програм встановлена Положенням про Громадську раду при Державному агентстві України з розвитку меліорації, рибного господарства та продовольчих програм (далі – Положення), затвердженого наказом Держрибагентства від 21.12.2019 № 559 (із змінами).

Відповідно до підпункту 3 пункту 4 Положення Громадська рада відповідно до покладених на неї завдань готує та подає Держрибагентству обов'язкові для розгляду пропозиції, висновки, аналітичні матеріали щодо вирішення питань у сфері рибного господарства, підготовки проектів нормативно-правових актів, удосконалення роботи Держрибагентства.

Листом від 27.06.2023 № 18/3 Громадська рада при Держрибагентстві надіслала до Держрибагентства пропозиції щодо внесення змін до Закону України «Про оцінку впливу на довкілля». Разом з тим, Держрибагентство листом від 26.07.2023 № 3-6.2.2-5/4320-23 звернулося до Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів, ураховуючи, що основними завданнями Міндовкілля є забезпечення державної політики у сфері оцінки впливу на довкілля, стратегічної екологічної політики.

Крім того зазначаємо, що протягом 2022 – 2023 рр. рішення громадської ради, які б узагальнювали пропозиції щодо внесення змін до Закону України «Про аквакультуру», Водного, Земельного, Податкового кодексів України, Закону України «Про оренду» та інших, офіційно до Держрибагентства не надходили.

Водночас, маємо зазначити, що при розробці нормативно-правових актів Держрибагентством враховуються пропозиції надані зацікавленими органами та громадськими організаціями.

Так, з метою оптимізації податкового навантаження на суб'єктів господарської діяльності у сфері аквакультури, забезпечення рівного підходу до всіх платників податків, збільшення надходжень до місцевих бюджетів, розвитку малого та середнього бізнесу та за результатами робочих нарад опрацьовано зміни до постанови Кабінету Міністрів України від 03.11.2021 № 1147 «Про затвердження Методики нормативної грошової оцінки земельних ділянок» в частині застосування рівного підходу до визначення коефіцієнту, якій враховує цільове призначення земельної ділянки, для земель водного фонду, що використовуються для рибогосподарських потреб.

Крім того, опрацьовано проект Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо особливостей оподаткування земель водного фонду під рибогосподарськими водними об'єктами земельним податком», який спрямований на удосконалення деяких податкових норм стосовно сільськогосподарських товаровиробників та підтримки суб'єктів аквакультури.

При цьому зазначимо, що під час проведення роботи над законопроектами та нормативно-правовими актами, які спрямовані на удосконалення діяльності у сфері аквакультури, інформаційні матеріали, надані представниками

Асоціації рибоводів «Союз», стали важливою основою для підготовки пояснювальної записки та обґрунтування необхідності запропонованих вищезазначених змін до законодавства.

Зазначені проекти у встановленому порядку були направлені до Міністерства аграрної політики та продовольства України для розгляду та погодження. За результатами розгляду та враховуючи, що запропоновані законодавчі зміни впливають на надходження до бюджету, робота щодо реалізації зазначених проектів продовжиться після припинення або скасування воєнного стану в Україні.

4. Правила любительського рибальства, які затверджено наказом Мінагрополітики від 19.09.2022 № 700, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 16.11.2022 за № 1412/38748 в частині загального водокористування для любительського рибальства на орендованих водних об'єктах приведено у відповідність до Водного кодексу України.

Водні об'єкти надаються у користування на умовах оренди органами, що здійснюють розпорядження земельними ділянками під водою (водним простором) і тільки такі уповноважені органи, за певних підстав, мають право обмежувати загальне водокористування, зокрема любительське рибальство, на орендованих водних об'єктах.

5. Станом на 31.12.2023 у Вінницькій області затверджено (погоджено) Держрибагентством 6 режимів рибогосподарської експлуатації, які є дійсні, тому що вони не були скасовані відповідно до порядку тимчасового призупинення дії та скасування режимів рибогосподарської експлуатації, що передбачений розділом 3 Інструкції про порядок здійснення штучного розведення, вирощування риби, інших водних живих ресурсів та їх використання в спеціальних товарних рибних господарствах, затвердженою наказом Державного комітету рибного господарства України від 15.01.2008 № 4, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 28.01.2008 за № 64/14755 (далі – Інструкція).

Тобто, до моменту настання підстав передбачених розділом 3 Інструкції, режими рибогосподарської експлуатації вважаються дійсними та вносяться до відповідного переліку. При цьому інформація про дотримання вимог режимів рибогосподарської експлуатації та здійснення господарської діяльності за такими режимами не зазначалася.

Водночас, повідомляємо, що крім режимів рибогосподарської експлуатації у Вінницькій області здійснюють свою господарську діяльність і суб'єкти аквакультури. Згідно з поданих форм звітності № 1А-аквакультура (річна) за 2022 та 2023 роки, кількість суб'єктів господарювання становила: у 2022 році – 527 суб'єктів та у 2023 році – 597 суб'єктів, що набагато перевищує зазначені дані у звіті проведеної експертизи.

Додатково зазначимо, що принципи державної політики, основні засади розвитку і функціонування аквакультури, правові основи діяльності органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування у сфері аквакультури

визначає Закон України «Про аквакультуру» (далі – Закон).

Відповідно до статті 1 Закону, аквакультура (рибництво) – сільськогосподарська діяльність із штучного розведення, утримання та вирощування об'єктів аквакультури у повністю або частково контрольованих умовах для одержання сільськогосподарської продукції (продукції аквакультури) та її реалізації, виробництва кормів, відтворення біоресурсів, ведення селекційно-племінної роботи, інтродукції, переселення, акліматизації та реакліматизації гідробіонтів, поповнення запасів водних біоресурсів, збереження їх біорізноманіття, а також надання рекреаційних послуг.

6. З метою врегулювання питання щодо необхідності внесення змін до Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» Держрибагентством було надіслано до Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів лист від 26.07.2023 № 3-6.2.2-5/4320-23, оскільки основними завданнями Міндовкілля є забезпечення державної політики у сфері оцінки впливу на довкілля та стратегічної екологічної оцінки.

Листом від 31.07.2023 № 25/5-21/12412-23 Міндовкілля зазначило, що Закон був прийнятий на виконання вимог Додатку ХХХ до Глави 6 Розділу V Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами членами, з іншої сторони, ратифікованої із заявою Законом від 16.09.2014 № 1678-VII з метою імплементації Директиви Європейського Парламенту і Ради 2011/92/ЄС від 13.12.2011 про оцінювання впливу деяких публічних і приватних проєктів на довкілля (далі - Директива), а також відповідно до інших міжнародних зобов'язань.

Так, згідно з підпунктом (f) пункту 1 «СІЛЬСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО, ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО ТА ВОДНЕ ГОСПОДАРСТВО» додатку II до Директиви інтенсивне рибництво підлягає оцінці впливу на довкілля.

Тобто, відповідно до Директиви для таких об'єктів не встановлені порогові величини, отже проєкти, що відносяться до вказаної планованої діяльності обов'язково проходять процедуру оцінки впливу на довкілля. Водночас, абзац сьомий пункту 2 частини третьої статті 3 Закону містить порогові значення, тобто якщо планована діяльність не підпадає під зазначені критерії та не перевищує відповідні «порогові» величини встановлені Законом оцінка впливу на довкілля не проводиться.

Поряд з тим зазначаємо, що запровадження в Україні інституту оцінки впливу на довкілля європейського зразка зумовлено міжнародними зобов'язаннями держави, що випливають із Конвенції про доступ до інформації, участь громадськості у прийнятті рішень та доступ до правосуддя з питань, що стосуються довкілля (Орхуська конвенція) та Конвенції про оцінку впливу на довкілля у транскордонному контексті (Конвенція Еспо), а також Протоколу про приєднання України до Договору про заснування Енергетичного Співтовариства (2010) та Угоди про асоціацію між Україною та ЄС (2014).

Недоліки існуючої раніше процедури участі громадськості стали

підставою для визнання України такою, чиє законодавство не відповідало положенням Конвенції про доступ до інформації, участь громадськості в процесі прийняття рішень та доступ до правосуддя з питань, що стосуються довкілля (пункт 6 (а) Рішення II/5b Наради Сторін Організації Конвенції). Пунктом 3 Рішення IV/9h Наради Сторін Організації Конвенції було визнано факт неузгодженості законодавства України з вимогами Організації Конвенції.

Таке ж порушення було констатовано Народою Сторін Конвенції про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті (Конвенція Еспо) (Рішення IV/2 2008 року). Однією з причин прийняття такого рішення була відсутність належної процедури оцінки впливу на довкілля, яка б в т.ч. забезпечувала можливість громадськості брати участь у прийнятті рішень, які можуть мати негативний вплив на довкілля. Крім того, положення ч. 2 ст. 2 Конвенції Еспо зобов'язує Сторони створити таку процедуру.

Прийняття Закону «Про оцінку впливу на довкілля» стало необхідною умовою повноцінної імплементації Організації Конвенції та Конвенції Еспо, а також виконання Угоди про асоціацію.

Так, планом імплементації Директиви 2011/92/ЄС Директиви Європейського Парламенту та Ради «Про оцінку наслідків певних державних та приватних проєктів для навколишнього природного середовища», що міститься у додатку XXX до Глави 6 «Навколишнє природне середовище» Угоди про асоціацію, передбачалось прийняття Закону, що встановлює чіткі вимоги до процедури оцінки впливу, у тому числі у випадках транскордонного впливу, та внесення змін до чинного законодавства.

Питання оцінки впливу на довкілля відноситься до повноважень Міндовкілля, тому внесення змін до Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» можливе лише за погодженням відповідного міністерства та Комітетом Верховної Ради України з питань екологічної політики та природокористування.

7. Форма звітності № 1А-аквакультура (річна) «Звіт про аквакультуру за 20__ рік» розроблена з метою її удосконалення та імплементації звіту до європейських підходів збирання статистичних даних щодо діяльності у сфері аквакультури.

Удосконалення форми звітності надає можливість організації повного збору інформації у сфері аквакультури (збір інформації у розрізі видів, окремо для морської і прісної води, інформація збирається не лише щодо риб, а з урахуванням інших гідробіонтів (ракоподібні, молюски), тощо) для прийняття ефективних рішень, у першу чергу щодо сприяння розвитку національної аквакультури та підтримки. Також, така інформація корисна для підприємств, які займаються виробництвом кормів, обладнання, проєктним організаціям, які мають безпосереднє відношення до розвитку аквакультури в Україні, потенційним інвесторам, міжнародним організаціям та донорам.

Крім того, забезпечена адаптація форми звітності у сфері аквакультури до європейських підходів збирання даних, передбачених відповідним Регламентом

(ЄС) № 762/2008 Європейського Парламенту та Ради від 09.07.2008, що дозволяє забезпечити ефективний обмін інформацією з міжнародними організаціями, в тому числі з ФАО, та виконанню міжнародних зобов'язань України.

Разом із формою звітності затверджено інструкцію щодо її заповнення, яка доведена до суб'єктів аквакультури фахівцями територіальних органів Держрибагентства, які відповідають за збір інформації за формою № 1-А-аквакультура у регіонах, та до яких також можна звернутись у разі виникнення питань пов'язаних із заповненням форми.

За інформацією територіальних органів Держрибагентства, дана форма для суб'єктів аквакультури є зрозумілою та не викликає складнощів щодо її заповнення.

Крім того, для спрощення заповнення звіту розроблені спеціальні форми первинної документації для суб'єктів рибного господарства в галузі аквакультури, які затверджено наказом Міністерства аграрної політики та продовольства України від 19.06.2012 № 362 «Про затвердження спеціальних форм первинної документації для суб'єктів рибного господарства в галузі аквакультури», зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 05.07.2012 за № 1126/21438.

Дія даного наказу поширюється на юридичних та фізичних осіб, які здійснюють виробництво рибопосадкового матеріалу та товарної продукції водних біоресурсів в умовах аквакультури у межах рибогосподарських водних об'єктів (їх частин), наданих їм відповідно до Закону в користування на умовах оренди.

Відповідальність за достовірність інформації, що заноситься до звіту несуть суб'єкти аквакультури.

Водночас, Держрибагентством розроблено проект Закону України «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення, Кримінального кодексу України та інших законодавчих актів України щодо охорони водних біоресурсів та середовища їх існування», яким передбачено встановлення відповідальності за неподання, несвоєчасне подання, подання не за встановленою формою або подання недостовірної звітності про обсяги виробництва продукції аквакультури.

Разом з тим, підтримуємо необхідність покращення роботи відповідальних фахівців територіальних органів Держрибагентства щодо аналізу заповнених форм при їх отриманні та відповідної роботи з суб'єктами аквакультури, тому Держрибагентством проводяться навчання та семінари під час яких можна у деталях ознайомитися з основними етапами заповнення форми звітності та ключовими помилками під час роботи з нею.

Також фахівцями Методично-технологічного центру з аквакультури Держрибагентства протягом 2023 року на постійній основі надавалася різнопланова інформаційна та консультативно-методична підтримка у сфері аквакультури усім зацікавленим особам.

Стосовно зауважень щодо видового складу водних біоресурсів (об'єктів аквакультури) та обсягів їх вирощування маємо зазначити, що дані питання вирішуються виключно суб'єктами аквакультури, це їх господарська діяльність.

Відповідно до частини восьмої статті 27 Закону України «Про рибне господарство, промислове рибальство та охорону водних біоресурсів» використання водних біоресурсів, які перебувають у межах ізольованих природних або штучно створених водних об'єктів, наданих у користування для потреб аквакультури, не належить до спеціального використання і здійснюється в порядку, визначеному власниками цих водних біоресурсів.

8. Основні стратегічні цілі, завдання, очікувані результати та показники їх досягнення розвитку національної аквакультури визначені у Стратегії, а саме: «Стратегічна ціль 2. Створення умов для розвитку аквакультури», яка передбачає ряд заходів, спрямованих на забезпечення сталого розвитку галузі, зменшення імпортозалежності, підвищення конкурентоспроможного потенціалу та створення умов для інвестиційного розвитку.

Удосконалення державної політики у сфері аквакультури, державна підтримка та нарощування обсягів виробництва продукції аквакультури – одні з головних цілей реформи рибної галузі.

9. В рамках Інвестиційної програми ФАО, що була реалізована за фінансової підтримки Європейського Союзу, у 2023 році суб'єкти аквакультури Закарпатської, Львівської, Івано-Франківської та Чернівецької областей, які пройшли відповідний відбір отримали гранти для покращення матеріально-технічної та виробничої бази. Основними напрямками придбання стали: автомобілі з рефрижератором; трактори; контейнери для перевезення живої риби; аератори та супутнє обладнання; сонячні панелі і суміжне устаткування; фільтраційне обладнання.

На даний час Мінагрополітики та Держрибагентство вживають заходів для поширення інвестиційної програми ФАО на інші області, у тому числі, на деокуповані та постраждалі від бойових дій території.

Крім того, у 2024 році в частині сприяння збереженню генетичного фонду рибницьких господарств суб'єкти аквакультури, які займаються вирощуванням лососевих видів риб, отримали 50 тонн спеціалізованих рибних кормів в якості гуманітарної допомоги. Програма реалізована офісом ФАО в Україні за фінансової підтримки Європейського Союзу з метою подолання негативних наслідків війни та порушення ланцюгів постачання.

При цьому зазначимо, що головними критеріями для потенційних заявників були визначені: відсутність податкової заборгованості, своєчасне подання звітності за формою № 1-А, а також реєстрація у Державному аграрному реєстрі.

10. Держрибагентство як центральний орган виконавчої влади реалізує державну політику у сфері рибного господарства та рибної промисловості, охорони, використання та відтворення водних біоресурсів, регулювання рибальства, продовольчого забезпечення, меліорації земель та експлуатації

державних водогосподарських об'єктів комплексного призначення, міжгосподарських зрошувальних і осушувальних систем, у тому числі здійснює забезпечення сталого розвитку національної аквакультури.

Згідно із частиною другою статті 19 Конституції України органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

Так, Держрибагентством постійно здійснюється робота з удосконалення законодавчих та нормативно-правових актів України, у тому числі щодо спрощення умов ведення аквакультури, покращення бізнес середовища та державної підтримки.

Наразі розроблений проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення діяльності у сфері аквакультури», який розроблено з метою врегулювання питання користування рибогосподарськими водними об'єктами (їх частинами) для цілей аквакультури та створення сприятливих умов для здійснення господарської діяльності у сфері аквакультури.

Також, розроблено проект Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про державну підтримку сільського господарства України» щодо підтримки аквакультури та меліорації земель» з метою стабілізації зменшення обсягів виробництва продукції аквакультури, пов'язаних з наслідками військової агресії російської федерації та можливості запровадження механізмів державної підтримки аквакультури щодо часткової компенсації придбання або виробництва рибопосадкового матеріалу та придбання техніки, механізмів та обладнання для виробництва та переробки продукції аквакультури.

Законопроекти відповідно до Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» офіційно оприлюднено на вебсайті Мінагрополітики, Держрибагентства та Державної регуляторної служби України з метою одержання зауважень та пропозицій від фізичних та юридичних осіб, їх об'єднань. Наразі проекти проходять погодження із зацікавленими центральними органами виконавчої влади.

Крім того, як зазначалось у пункті 38, при розробці нормативно-правових актів Держрибагентством враховуються пропозиції надані зацікавленими органами та громадськими організаціями.

Так, з метою оптимізації податкового навантаження на суб'єктів господарської діяльності у сфері аквакультури, забезпечення рівного підходу до всіх платників податків, збільшення надходжень до місцевих бюджетів, розвитку малого та середнього бізнесу опрацьовано зміни до постанови Кабінету Міністрів України від 03.11.2021 № 1147 «Про затвердження Методики нормативної грошової оцінки земельних ділянок» в частині застосування рівного підходу до визначення коефіцієнту, який враховує цільове призначення земельної ділянки, для земель водного фонду, що використовуються для рибогосподарських потреб.

Крім того, розроблено проект Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо особливостей оподаткування земель водного фонду під рибогосподарськими водними об'єктами земельним податком», який спрямований на удосконалення деяких податкових норм стосовно сільськогосподарських товаровиробників та підтримки суб'єктів аквакультури.

Пропозиції, напрацьовані у результаті проведених робочих нарад, а також інформаційні матеріали, надані представниками Асоціації рибоводів «Союз», стали важливою основою для підготовки пояснювальної записки та обґрунтування необхідності запропонованих вищезазначених змін до законодавства.

11. Наразі Держрибагентством розроблено проект наказу «Про затвердження Порядку здійснення рибогосподарської меліорації водних об'єктів (їх частин), рибогосподарських технологічних водойм», яким передбачається забезпечення сталого використання рибогосподарських водних об'єктів (їх частин), рибогосподарських технологічних водойм та забезпечення унормування природоохоронних заходів пов'язаних з покращенням умов перебування водних біоресурсів.

Проект наказу Мінагрополітики «Про затвердження Порядку здійснення рибогосподарської меліорації водних об'єктів (їх частин), рибогосподарських технологічних водойм» відповідно до Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» офіційно оприлюднено на вебсайті Мінагрополітики, Держрибагентства та Державної регуляторної служби України з метою одержання зауважень та пропозицій від фізичних та юридичних осіб, їх об'єднань.

Зазначений проект наказу в установленому законодавством порядку, надіслано на погодження до зацікавлених центральних органів виконавчої влади.

Крім того зазначаємо, що пунктом 43 Положення про Державне агентство України з розвитку меліорації, рибного господарства та продовольчих програм, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30.09.2015 № 895 (із змінами) визначено, що Держрибагентство відповідно до покладених на нього завдань погоджує видачу дозволів на будівельні, днопоглиблювальні роботи, видобування піску і гравію, прокладання кабелів, трубопроводів та інших комунікацій на землях водного фонду (у разі проведення робіт у рибогосподарських водних об'єктах).

Механізм видачі дозволу на проведення днопоглиблювальних робіт, прокладання кабелів, трубопроводів та інших комунікацій на землях водного фонду визначає Порядок видачі дозволів на проведення робіт на землях водного фонду, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12.07.2005 № 557.

12. Місцеві програми розвитку галузі рибного господарства, в тому числі із урахуванням розвитку аквакультури розробляються відповідно до вимог пункту

16 Операційного плану заходів з реалізації у 2023-2025 роках Стратегії розвитку рибного господарства України на період до 2030 року, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 02.05.2023 № 402-р.

Проте, остаточне рішення щодо наповнення та змісту зазначених програм, обсягів фінансування залишається за місцевими державними адміністраціями, як їх розробниками, та обласними радами, що їх затверджують.

13. Основним джерелом показників діяльності суб'єктів аквакультури є форма звітності № 1А-аквакультура (річна) «Звіт про аквакультуру за 20__рік», яка містить інформацію щодо обсягів виробленої продукції аквакультури за окремими видами риб, ракоподібних та моллюсків; щодо площ виробничих потужностей водних об'єктів (їх частин) та іншого технологічного обладнання, у тому числі окремо для прісноводних та морських водойм; витрат на корми та інших витрат, пов'язаних з виробництвом продукції аквакультури, тощо.

Зазначений набір показників є важливим для державних органів, які аналізують продуктивність вітчизняних рибогосподарських потужностей, для забезпечення продовольчої безпеки населення, наповнення внутрішнього ринку.

Також подання звітності у сфері аквакультури є основним критерієм для надання державної та міжнародної підтримки виробників продукції аквакультури.

14. Відповідно до Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» аналіз регуляторного впливу – документ, який містить обґрунтування необхідності державного регулювання шляхом прийняття регуляторного акта, аналіз впливу, який справлятиме регуляторний акт на ринкове середовище, забезпечення прав та інтересів суб'єктів господарювання, громадян та держави, а також обґрунтування відповідності проекту регуляторного акта принципам державної регуляторної політики.

Аналіз регуляторного впливу готується до оприлюднення проекту регуляторного акта з метою одержання зауважень та пропозицій.

Зазначимо, що законодавчі та нормативно-правові акти відповідно до Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» офіційно оприлюднюються на вебсайті Мінагрополітики, Держрибагентства та Державної регуляторної служби України з метою одержання зауважень та пропозицій від фізичних та юридичних осіб, їх об'єднань.

15. Держрибагентством отримано повну та ґрунтовну відповідь від Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України, до повноважень якого належить забезпечення державної політики у сфері оцінки впливу на довкілля, стратегічної екологічної політики.

Внесення змін до Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» можливе лише за погодженням із відповідним міністерством та Комітетом Верховної Ради України з питань екологічної політики та

природокористування.

До розділу «4. Марикультура».

1. Розвиток марикультури є важливою складовою забезпечення сталого розвитку приморських регіонів нашої держави. На сьогоднішній день у зв'язку із збройною агресією російської федерації проти України морські акваторії знаходяться в зоні мінної небезпеки та існують відповідні обмеження щодо провадження господарської діяльності з морської аквакультури на них.

2. В рамках реалізації експериментального проекту з марикультури та на виконання розпорядження Кабінету Міністрів України від 26.01.2024 № 60-р, проведено перший аукціон з продажу права на укладення договору користування на умовах оренди акваторією (водним простором) Сухого лиману для цілей морської аквакультури, в результаті якого між Держрибагентством та переможцем аукціону було укладено договір. Наразі зроблено важливий перший крок з розвитку національної марикультури та вперше в Україні започатковано роботу суб'єкта господарювання з морської аквакультури, що є важливою складовою забезпечення сталого розвитку приморських регіонів держави, що має вихід до моря. Крім того, це напрям господарської діяльності, який буде забезпечувати постачання на внутрішній ринок цінних у харчовому відношенні, і відносно доступних для широких верств населення, морепродуктів.

3. Законодавче врегулювання правових механізмів у сфері морської аквакультури (марикультури):

Повноваження Кабінету Міністрів України у сфері марикультури визначено статтею 7 Закону України від 18.09.2012 № 5293-VI «Про аквакультуру».

Порядок реалізації експериментального проекту із запровадження проведення аукціонів з продажу права на укладення договорів користування на умовах оренди акваторією (водним простором) внутрішніх морських вод, територіального моря, виключної (морської) економічної зони України для цілей морської аквакультури шляхом електронних торгів, затверджено постановою Кабінету Міністрів України.

Методика визначення розміру плати за використання на умовах оренди акваторії (водного простору) внутрішніх морських вод, територіального моря, виключної (морської) економічної зони України для цілей аквакультури (марикультури), затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 30.03.2015 № 1066.

Типові договори користування на умовах оренди частиною рибогосподарського водного об'єкта, акваторією (водним простором) внутрішніх морських вод, територіального моря, виключної (морської) економічної зони України для цілей аквакультури, затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 30.09.2015 № 981.

При цьому враховуючи, що реалізація експериментального проекту з марикультури завершується у 2024 році, Держрибагентство продовжує роботу

щодо удосконалення національного законодавства та створення прозорого, чіткого і зрозумілого механізму укладення договорів користування на умовах оренди акваторією (водним простором) внутрішніх морських вод, територіального моря, виключної (морської) економічної зони України для цілей морської аквакультури шляхом електронних торгів, а також сприяння рівних умов конкуренції для суб'єктів господарювання.

4. Фінансування робіт щодо розробки пакетів документів на земельні ділянки на узбережжі моря для розбудови рибогосподарських баз для цілей марикультури на даний час не неможливо, у зв'язку з тим, що враховуючи триваючу широкомасштабну збройною агресією російської федерації проти України у період дії воєнного стану наявні фінансові ресурси держави у першочерговому порядку спрямовуються на виконання завдань щодо посилення обороноздатності, відновлення територіальної цілісності України, а також відбудову регіонів і територій, що постраждали внаслідок збройної агресії проти України.

5. Механізм укладення договорів користування на умовах оренди акваторією (водним простором) внутрішніх морських вод, територіального моря, виключної (морської) економічної зони України для цілей морської аквакультури визначено постановою Кабінету Міністрів України від 14.10.2022 № 1191 «Деякі питання реалізації експериментального проекту із запровадження проведення аукціонів з продажу права на укладення договорів користування на умовах оренди акваторією (водним простором) внутрішніх морських вод, територіального моря, виключної (морської) економічної зони України для цілей морської аквакультури шляхом електронних торгів»

6. За період 2022-2023 рр. з метою розвитку марикультури та реалізації експериментального проекту Держрибагентством підготовлено розпорядження Кабінету Міністрів України від 26.01.2024 № 60-р «Про проведення аукціону з продажу права на укладення договору користування на умовах оренди акваторією (водним простором) Сухого лиману для цілей морської аквакультури» та перше в Україні забезпечено проведення аукціону та укладено з переможцем аукціону договору користування на умовах оренди акваторією (водним простором).

Після завершення реалізації експериментального проекту Міністерством аграрної політики та продовольства буде забезпечено подання протягом двох місяців Кабінетові Міністрів України звіту про результати його реалізації, а також у разі потреби пропозиції щодо вдосконалення законодавства у відповідній сфері.

До розділу «5. Спеціальні товарні рибні господарства (СТРГ)».

1. Пунктом 1.1. розділу 1. Інструкції про порядок здійснення штучного розведення, вирощування риби, інших водних живих ресурсів та їх використання в спеціальних товарних рибних господарствах, затвердженій наказом Державного комітету рибного господарства України від 15.01.2008 № 4, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 28.01.2008 за № 64/14755

(далі – Інструкція) встановлено, що Інструкція розроблена відповідно до вимог Закону України «Про тваринний світ» та інших Законів України.

Згідно з пунктом 2.8. розділу 2 Інструкції користувач риби та інших водних живих ресурсів, якому видано Режим рибогосподарської експлуатації водного об'єкта (далі – Режим), має одноосібне право на спеціальне використання водних біоресурсів у цьому рибогосподарському водному об'єкті.

Відповідно до статті 17 Закону України «Про тваринний світ» до спеціального використання об'єктів тваринного світу належать усі види використання тваринного світу (за винятком передбачених законодавством випадків безоплатного любительського і спортивного рибальства у водних об'єктах загального користування), що здійснюються з їх вилученням (добуванням, збиранням тощо) із природного середовища.

Відповідно до статті 25 Закону України «Про тваринний світ» рибальством вважається добування риби та водних безхребетних. На території України відповідно до законодавства може здійснюватися промислове, любительське та спортивне рибальство.

Згідно з вимогами статті 1 Закону України «Про промислове рибальство, рибне господарство та охорону водних біоресурсів» (далі – Закон) спеціальне товарне рибне господарство, це діяльність, яка включає зокрема комплекс заходів, основною метою яких є підвищення рибопродуктивності рибогосподарського водного об'єкта (його частини) шляхом збереження та раціонального використання видів водних біоресурсів, які раніше перебували у рибогосподарському водному об'єкті (його частині).

Цією ж статтею Закону також визначено, що користувачі водних біоресурсів, це суб'єкти рибного господарства, що здійснюють спеціальне використання водних біоресурсів, а промислове рибальство (промисел), це вид спеціального використання водних біоресурсів (вилучення, приймання, переробка, зберігання, транспортування тощо, у тому числі постачання палива, води, тари, продовольства для функціонування риболовних суден та їх екіпажів) у рибогосподарських водних об'єктах (їх частинах), у тому числі у водах, що знаходяться за межами юрисдикції України.

Статтею 68 Водного Кодексу України визначено, що на водних об'єктах (їх частинах), які використовуються для промислового добування риби та іншого водного промислу або мають значення для відтворення їх запасів, права водокористувачів можуть бути обмежені в інтересах рибного господарства та водного промислу.

Інші питання користування водами для потреб рибного регулюються Законом України «Про тваринний світ», іншими актами законодавства.

Частиною п'ятої статті 59 Земельного Кодексу України встановлено, що використання земельних ділянок водного фонду для рибальства здійснюється за згодою їх власників або за погодженням із землекористувачами.

Крім того, відповідно до вимог статті 126 Земельного Кодексу України

передбачено, що право власності, користування земельною ділянкою оформлюється відповідно до Закону України «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень». Право спеціального використання об'єктів тваринного світу в порядку ведення рибного господарства не передбачено в переліку речових прав та їх обтяжень, що підлягають державній реєстрації у порядку, встановленому статті 4 Закону України «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень».

Водночас, слід зазначити, що відповідно до вимог абзацу першого частини першої статті 1 Закону України «Про аквакультуру», аквакультура (рибництво), це сільськогосподарська діяльність із штучного розведення, утримання та вирощування об'єктів аквакультури у повністю або частково контрольованих умовах для одержання сільськогосподарської продукції (продукції аквакультури) та її реалізації, виробництва кормів, відтворення біоресурсів, ведення селекційно-плеїнної роботи, інтродукції, переселення, акліматизації та реакліматизації гідробіонтів, поповнення запасів водних біоресурсів, збереження їх біорізноманіття, а також надання рекреаційних послуг.

Слід відмітити, що Режими запроваджуються на водних об'єктах, які не можуть бути передані в користування на правах оренди та водосховищах комплексного призначення з урахуванням вимог статті 51 Водного Кодексу України та частини п'ятої статті 59 Земельного Кодексу України.

Іншої процедури врегулювання рибогосподарського використання такого типу водойм, в тому числі надання в оренду для цілей рибництва не існує. Тому Режим і є тим механізмом здійснення рибогосподарської експлуатації на водоймах комплексного призначення та тих, які не можуть бути передані в оренду відповідно до вимог законодавства.

2. Статтею 9 Закону України «Про рибне господарство, промислове рибальство та охорону водних біоресурсів» та Положенням про Державне агентство України з розвитку меліорації, рибного господарства та продовольчих програм, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30.09.2015 № 895 (далі – Положення), не передбачено повноважень Держрибагентства з підготовки та подання документів щодо надання у користування рибогосподарських водних об'єктів органам, які уповноважені згідно з вимогами статті 13 Закону України «Про тваринний світ» приймати такі рішення.

Одночасно повідомляємо, що на сьогодні відсутні законодавчі та нормативно-правові акти, у яких закріплено механізми подання Держрибагентством документів з питань надання у користування рибогосподарського водного об'єкта органам, які уповноважені відповідно до вимог абзацу дванадцятого частини першої статті 13 Закону України «Про тваринний світ» приймати такі рішення.

Ведення господарської діяльності в режимі спеціального товарного

рибного господарства здійснюється відповідно до вимог Інструкції та Режиму.

Водночас, вищезазначена Інструкція не передбачає надання у користування водних об'єктів на правах оренди.

Згідно з абзацом першим статті 116 Земельного Кодексу України (далі – Кодекс), громадяни та юридичні особи набувають права власності та права користування земельними ділянками із земель державної або комунальної власності за рішенням органів виконавчої влади або органів місцевого самоврядування в межах їх повноважень, визначених цим Кодексом або за результатами аукціону.

3. Проектом Закону «Про залучення інвестицій у розвиток галузі рибного господарства» пропонується створити нові правові та організаційні засади залучення інвестицій у розвиток галузі рибного господарства України щодо рибогосподарської експлуатації водних об'єктів у спеціальних товарних рибних господарствах, що базуватимуться на аукціонах, та гарантуватимуть стає та невиснажливе використання водних біоресурсів, принципи збереження навколишнього природного середовища, підвищення продуктивності водних об'єктів, забезпеченні прозорості, рівності, відсутності дискримінації, а також конкурентності.

Об'єктами залучення інвестицій щодо рибогосподарської експлуатації водних об'єктів у спеціальних товарних рибних господарствах, відповідно до положень проекту Закону визначаються рибогосподарські водні об'єкти (їх частини), на яких можливо здійснювати спеціальне використання водних біоресурсів шляхом рибогосподарської експлуатації водного об'єкта, що включені до переліку об'єктів залучення інвестицій щодо рибогосподарської експлуатації водних об'єктів у спеціальних товарних рибних господарствах. Переліки об'єктів залучення інвестицій будуть затверджуватись центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері рибного господарства, за поданням центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері рибного господарства.

Щодо кожного з таких об'єктів залучення інвестицій розроблятиметься науково-біологічне обґрунтування, що дозволить встановити найефективнішу процедуру раціонального використання водних біоресурсів. Залучення інвестицій відбуватиметься на підставі договору про здійснення інвестицій щодо рибогосподарської експлуатації водних об'єктів у спеціальних товарних рибних господарствах відповідно до типових форм, затверджених Кабінетом Міністрів України, право на укладення яких реалізовуватиметься шляхом проведення аукціонів у вигляді електронних торгів у дворівневій електронній торговій системі.

4. Ведення господарської діяльності в режимі спеціального товарного рибного господарства здійснюється відповідно до вимог Інструкції та Режиму. Водночас, вищезазначена Інструкція не передбачає надання у користування водних об'єктів на правах оренди.

Про вищевказане було повідомлено ТОВ «Фіш-торг» вказаними листами

Держрибагентства.

Згідно з паспортом Старогниличанського водосховища, воно запроектоване та побудоване для рибогосподарських, зрошувальних та культурно-побутових потреб, тобто є водосховищем комплексного призначення.

Відповідно до вимог статті 1 Водного Кодексу України водосховище комплексного призначення, це водосховище, яке відповідно до паспорта використовується для двох і більше цілей.

Згідно з статтею 51 Водного Кодексу України, у користування на умовах оренди для рибогосподарських потреб, культурно-оздоровчих, лікувальних, рекреаційних, спортивних і туристичних цілей, проведення науково-дослідних робіт можуть надаватися водосховища (крім водосховищ комплексного призначення), ставки, озера та замкнені природні водойми.

Враховуючи викладене, вимоги викладені у позовній заяві та листах ТОВ «Фіш-торг» суперечать положенням Водного Кодексу України.

При цьому, позивач не застосовує положення частини п'ятої статті 59 Земельного кодексу України, статей 25, 26 Закону України «Про тваринний світ» та Переліку промислових ділянок рибогосподарських водних об'єктів (їх частин)), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 22.05.1996 № 552.

5. Відповідно до статті 27 Закону, спеціальне використання водних біоресурсів здійснюється шляхом їх добування (вилову) з природного середовища (крім любительського рибальства у водних об'єктах загального користування в межах та обсягах безоплатного добування (вилову) і включає: промислове рибальство, дослідний вилов, любительське рибальство у водних об'єктах загального користування, що перевищує встановлені обсяги безоплатного добування (вилову).

Законодавством можуть визначатися й інші види спеціального використання водних біоресурсів.

Спеціальне використання водних біоресурсів здійснюється у рибогосподарських водних об'єктах (їх частинах), внутрішніх морських водах, територіальному морі, виключній (морській) економічній зоні та на континентальному шельфі України в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України, а у відкритому морі та у виключних економічних зонах іноземних держав – відповідно до умов міжнародних договорів України або законодавства іноземних держав.

Статтею 1 Закону водні біоресурси (водні біологічні ресурси), це сукупність водних організмів (гідробіонтів), життя яких неможливе без перебування (знаходження) у воді. До водних біоресурсів належать прісноводні, морські, анадромні та катадромні риби на всіх стадіях розвитку, круглороті, водні безхребетні, у тому числі молюски, ракоподібні, черви, голкошкірі, губки, кишковопорожнинні, наземні безхребетні у водній стадії розвитку, водорості та інші водні рослини.

Відповідно до статті 35 Закону до обов'язків суб'єктів рибного господарства відноситься зокрема, внесення своєчасної плати за спеціальне використання водних біоресурсів.

Крім того повідомляємо, що відповідно до Класифікації доходів бюджету, затвердженої наказом Міністерства фінансів України від 14.01.2011 № 11, плата за спеціальне використання водних біоресурсів сплачується за кодом класифікації доходів бюджету 13070200.

6. Проектом Закону «Про залучення інвестицій у розвиток галузі рибного господарства» пропонується створити нові правові та організаційні засади залучення інвестицій у розвиток галузі рибного господарства України щодо рибогосподарської експлуатації водних об'єктів у спеціальних товарних рибних господарствах, що базуватимуться на аукціонах, та гарантуватимуть стале та невиснажливе використання водних біоресурсів, принципи збереження навколишнього природного середовища, підвищення продуктивності водних об'єктів, забезпеченні прозорості, рівності, відсутності дискримінації, а також конкурентності.

Об'єктами залучення інвестицій щодо рибогосподарської експлуатації водних об'єктів у спеціальних товарних рибних господарствах, відповідно до положень проекту Закону визначаються рибогосподарські водні об'єкти (їх частини), на яких можливо здійснювати спеціальне використання водних біоресурсів шляхом рибогосподарської експлуатації водного об'єкта, що включені до переліку об'єктів залучення інвестицій щодо рибогосподарської експлуатації водних об'єктів у спеціальних товарних рибних господарствах.

Переліки об'єктів залучення інвестицій будуть затверджуватись центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері рибного господарства, за поданням центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері рибного господарства. Щодо кожного з таких об'єктів залучення інвестицій розроблятиметься науково-біологічне обґрунтування, що дозволить встановити найефективнішу процедуру раціонального використання водних біоресурсів.

Залучення інвестицій відбуватиметься на підставі договору про здійснення інвестицій щодо рибогосподарської експлуатації водних об'єктів у спеціальних товарних рибних господарствах, відповідно до типових форм затверджених Кабінетом Міністрів України, право на укладення яких реалізовуватиметься шляхом проведення аукціонів у вигляді електронних торгів у дворівневій електронній торговій системі.

Також, розділом III проекту Закону визначено особливості залучення інвестицій щодо рибогосподарської експлуатації водних об'єктів у спеціальних товарних рибних господарствах.

Запропонований механізм проведення аукціонів гарантує прозорий і конкурентний доступ до об'єктів залучення інвестицій та сприятиме розвитку галузі рибного господарства України.

Проектом Закону також передбачається контроль та моніторинг результатів виконання договорів, встановлення механізмів обов'язкового звітування інвесторами з метою забезпечення ефективного та раціонального використання ресурсу.

На сьогодні порядок тимчасового призупинення дії або скасування Режимів передбачено пунктом розділом 3 Інструкції.

Разом з тим, статтею 24 проекту Закону підставами розірвання договору про здійснення інвестицій щодо рибогосподарської експлуатації водних об'єктів у спеціальних товарних рибних господарствах є:

невиконання вимог обґрунтування та положень договору про здійснення інвестицій щодо рибогосподарської експлуатації водних об'єктів у спеціальних товарних рибних господарствах;

анулювання дозволу на спеціальне використання водних біоресурсів у рибогосподарських водних об'єктах (їх частинах) (для здійснення рибогосподарської експлуатації водних об'єктів у спеціальних товарних рибних господарствах);

звернення інвестора з заявою про розірвання договору про здійснення інвестицій щодо рибогосподарської експлуатації водних об'єктів у спеціальних товарних рибних господарствах;

несвоєчасне звітування щодо виконання умов договору про здійснення інвестицій щодо рибогосподарської експлуатації водних об'єктів у спеціальних товарних рибних господарствах;

рішення суду;

ліквідація юридичної особи або припинення підприємницької діяльності фізичної особи-підприємця, що є інвестором.

Держрибагентством вживаються всі можливі заходи для уникнення існуючих прогалин у законодавстві.

Перший крок, це прийняття проекту Закону.

До розділу «6. Відновлення рибопромислового флоту».

1. З метою приведення у відповідності до норм Європейського Союзу вимог законодавства України в частині раціонального використання та охорони водних біоресурсів, зокрема щодо промислового навантаження риболовного флоту у Світовому океані й в Чорному морі (відкритому морі, виключно морській економічній зоні та територіальному морі України), взаємодії усіх прибережних держав зазначених рибогосподарських водних об'єктів, Державне агентство України з розвитку меліорації, рибного господарства та продовольчих програм у 2023 році розпочало роботу з внесення змін до Закону України «Про рибне господарство, промислове рибальство та охорону водних біоресурсів», з урахуванням вимог Конвенції Організації Об'єднаних Націй з морського права 1982 року та регламентів Європейського Союзу

– Regulation (EU) № 1380/2013 of the European Parliament and of the Council of 11 December 2013 on the Common Fisheries Policy

- amending Council Regulations (EC) № 1954/2003 and (EC) № 1224/2009 and repealing Council Regulations (EC) № 2371/2002 and (EC) № 639/2004 and Council Decision 2004/585/ECCFP Regulation (Reg 1380/2013)
- Council Regulation (EC) № 708/2007 concerning use of alien and locally absent species in aquaculture
- Council Regulation (EC) № 1224/2009 of 20 November 2009 establishing a Union control system for ensuring compliance with the rules of the common fisheries policy
- amending Regulations (EC) № 847/96, (EC) № 2371/2002, (EC) № 811/2004, (EC) № 768/2005, (EC) № 2115/2005, (EC) № 2166/2005, (EC) № 388/2006, (EC) № 509/2007, (EC) № 676/2007, (EC) № 1098/2007, (EC) № 1300/2008, (EC) № 1342/2008 and repealing Regulations (EEC) № 2847/93, (EC) № 1627/94 and (EC) № 1966/2006 (OJ L 343, 22.12.2009, p.1)
- Council Regulation (EC) № 1005/2008 of 29 September 2008 establishing a Community system to prevent, deter and eliminate illegal, unreported and unregulated fishing (IUU Regulation)
- Commission Regulation (EC) № 1010/2009 of 22 October 2009 laying down detailed rules for the implementation of Council Regulation (EC) № 1005/2008
- Regulation (EU) 2017/1004 of the European Parliament and of the Council of 17 May 2017 on the establishment of a Union framework for the collection, management and use of data in the fisheries sector and support for scientific advice regarding the common fisheries policy and repealing Council Regulation (EC) № 199/2008
- Regulation (EU) 2019/1241 of the European Parliament and of the Council of 20 June 2019 on the conservation of fisheries resources and the protection of marine ecosystems through technical measures
- Council Regulation (EC) № 1185/2003 on the removal of fins of sharks on board vessels, as amended by Regulation (EU) № 605/2013
- amending Council Regulations (EC) № 1184/2006 and (EC) № 1224/2009 and repealing Council Regulation (EC) № 104/2000;
- Commission implementing Regulation (EU) 2017/218 of 6 February 2017 on the Union fishing fleet register;
- Management of the external fishing fleet: Regulation (EU) 2017/2403 of the European Parliament and of the Council of 12 December 2017 on the sustainable management of external fishing fleets, and repealing Council Regulation (EC) № 1006/2008.

Таким чином буде визначено на законодавчому рівні України умови спеціального використання водних біоресурсів країнами членами ЄС, прибережними державами та третіми державами.

Вищезазначені заходи дадуть можливість визначити необхідність у кількості та типах риболовних суден необхідних українському бізнесу у здійсненні спеціального використання водних біоресурсів у Світовому Океані та Чорному морі та надасть можливість іноземним інвесторам вкладати кошти

у розвиток риболовного флоту України.

Водночас, відповідно до статті 15 Кодексу торговельного мореплавства України (далі – Кодекс) риболовне судно - це будь-яке торговельне судно, що використовується для рибного або іншого морського промислу;

Знаряддя промислу є невід'ємною частиною риболовного судна, у зв'язку з чим морські події, пов'язані з пошкодженням знарядь промислу риболовного судна іншими суднами, класифікуються як зіткнення суден у морі.

Статтею 3 Кодексу визначено, що центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сферах морського і внутрішнього водного транспорту, в межах своїх повноважень за участю заінтересованих центральних органів виконавчої влади розробляє та затверджує нормативно-правові акти щодо технічних вимог до морських суден, порядок здійснення технічного нагляду за суднами, правила контролю суден з метою забезпечення безпеки мореплавства, положення про класифікацію суден.

Відповідно до статті 23 Кодексу судно може бути допущене до плавання тільки після того, як буде встановлено, що воно задовольняє вимоги безпеки мореплавства, охорони людського життя і навколишнього природного середовища.

Технічні вимоги до морських суден розробляються і затверджуються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сферах морського і внутрішнього водного транспорту, та включають основні вимоги до конструкції, комплектації та експлуатації судна, не встановлені міжнародними договорами України і технічним регламентом морського обладнання суден, з урахуванням районів та умов плавання судна, а також міжнародних договорів України, вимог законодавства Європейського Союзу.

Також, варто зазначити, за проектування суден та суднобудівництво відповідає класифікаційне товариство Регістр судноплавства України, відповідно до Положення про Регістр судноплавства України, що затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 08.06.1998 № 814.

2. Держрибагентство у межах компетенції підтримує комунікацію з іноземними державами та міжнародними організаціями з управління рибальством з питань співпраці у галузі рибного господарства. Також Держрибагентство постійно ініціює включення до проектів міжурядових та міжвідомчих міжнародних договорів положень, які стосуються співпраці в галузі рибного господарства. Крім того, по мірі можливостей забезпечується участь в очному або дистанційному форматі представників Держрибагентства у засіданнях робочих органів, утворених відповідно до міжнародних договорів України, а також заходах міжнародних організацій, в рамках яких розглядаються питання рибного господарства.

Щодо активізації використання водних біоресурсів у водах за межами юрисдикції України необхідно зазначити, що у даному питанні Держрибагентство в першу чергу виходить з інтересів українського бізнесу та

наявного рибодобувного потенціалу. У цьому контексті Держрибагентство розглядає усі звернення суб'єктів господарювання щодо розширення районів риболовної діяльності за межами юрисдикції України та надає відповідну інформацію та супровід для оцінки такими суб'єктами господарювання економічного потенціалу такої діяльності.

Щодо приєднання України до міжнародних організацій з управління рибальством варто зазначити, що такі дії тягнуть за собою збільшення витрат Державного бюджету України у вигляді сплати членських внесків до бюджетів таких організацій. Відповідно до пункту 12¹ Заходів щодо ефективного та раціонального використання державних коштів, передбачених для утримання органів державної влади та інших державних органів, утворених органами державної влади підприємств, установ та організацій, які використовують кошти державного бюджету, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 11.10.2016 № 710 «Про ефективне використання державних коштів», припиняється ініціювання пропозицій щодо вступу до міжнародних організацій, умови членства в яких передбачають сплату внесків або здійснення будь-яких інших виплат за рахунок коштів державного бюджету понад обсяг затверджених на цю мету бюджетних призначень. У цьому контексті рішення щодо приєднання до нових міжнародних організацій має бути підкріплене реальною готовністю бізнесу здійснювати рибогосподарську діяльність у відповідному регіоні.

До розділу «7. Відтворення водних біоресурсів».

1. Одним з пріоритетних завдань для держави є охорона та відтворення водних біоресурсів. Штучне відтворення, а саме: випуск молоді цінних видів риби у водні об'єкти, направлений як на підтримку водних екосистем в цілому та формування промислових запасів, так і на проведення важливих рибницько-меліоративних заходів.

Зокрема, зусиллями державних рибовідтворювальних комплексів, які входять до сфери управління Держрибагентства, та які розташовані в Херсонській області (державна установа «Херсонський виробничо-експериментальний завод по розведенню молоді частикових риб»; державна установа «Виробничо – експериментальний Дніпровський осетровий рибовідтворювальний завод ім. академіка С.Т. Артюшика») забезпечувалось утримання цінного племінного поголів'я та вирощування рибопосадкового матеріалу коропових, осетрових, та інших видів риб та їх вселення у природні водойми для підтримання біорізноманіття водойм, відновлення популяцій рідкісних та зникаючих видів а також провадження біологічної меліорації водойм.

Повномасштабне вторгнення російською федерацією в Україну завдала та продовжує завдавати значних збитків українській галузі рибного господарства, особливо її спроможності у забезпеченні збереження та відтворення водних біоресурсів.

Терористичне знищення Каховської ГЕС призвело до повного затоплення

двох державних рибзаводів: ДУ «Херсонський виробничо-експериментальний завод по розведенню молоді частикових риб» та ДУ «Виробничо – експериментальний Дніпровський осетровий рибовідтворювальний завод ім. академіка С.Т. Артющика»; розташованих у Херсонській області, у тому числі єдиного в Україні державного осетрового заводу.

На даний час державні рибовідтворювальні комплекси Херсонської області перебувають у зоні бойових дій та на тимчасово окупованій території. Після проведення деокупації територій, Держрибагентством будуть вжиті відповідні заходи, необхідні для забезпечення ефективного функціонування державних рибовідтворювальних комплексів. На даний час, через постійні обстріли та відсутністю доступу до території заводу неможливо встановити остаточні масштаби руйнувань, що завдані під час підриву Каховської ГЕС.

Водночас забезпечується активна підготовча робота щодо відновлення державної установи «Виробничо – експериментальний Дніпровський осетровий рибовідтворювальний завод ім. академіка С.Т. Артющика», проведені попередні розрахунки по відновленню інфраструктури заводу та вже розроблено Проект басейнового комплексу за рециркуляційної аквакультурної системи.

Так, у разі настання безпекової ситуації завод матиме можливість за короткий проміжок часу відновити роботу з відтворення водних біоресурсів, у тому числі осетрових видів риб та здійснювати випуск молоді у рибогосподарські водні об'єкти (їх частини) загальнодержавного значення.

Також, керівництвом заводу проведено грантовий пошук по залученню інвестицій Європейського донорства на відновлення заводу за програмою Interreg NEXT Польща-Україна, де попередньо висловлена підтримка та готовність до залучення з відновлення роботи заводу.

Здійснення повної оцінки масштабів руйнування приміщень та об'єктів заводу можливе лише після повної деокупації території, повного припинення збройної агресії та настання безпекової ситуації.

2. Відповідно до наказу Фонду державного майна України від 13.10.2022 № 1190 прийнято рішення про приватизацію єдиного майнового комплексу Державного підприємства «Іркліївський розплідник рослиноїдних риб». Згідно із наказами Державного агентства меліорації та рибного господарства України від 19.10.2022 № 323 «Про передачу функцій з управління майном єдиного майнового комплексу державного підприємства «Іркліївський розплідник рослиноїдних риб» та Фонду державного майна України від 05.12.2022 № 1499 «Про прийняття до сфери управління Фонду державного майна України єдиного майнового комплексу державного підприємства «Іркліївський розплідник рослиноїдних риб» Підприємство передано до сфери управління Фонду державного майна України.

Державне підприємство «Іркліївський риборозплідник рослиноїдних риб» з метою його ефективного використання за цільовим призначенням, попередження його розкрадання та знищення, безпідставного та безоплатного

використання, збільшення надходжень до Державного бюджету України та відповідно до розпорядження Кабінету Міністрів України від 14.10.2022 № 910-р передано до сфери управління Фонду державного майна.

Водночас, зариблення водойм України здійснювалося за рахунок державного бюджету, користувачів водних біоресурсів, громадських організацій, благодійних внесків, компенсаційних коштів, підприємств, які працюють відповідно до Режимів СТРГ та за місцевими програмами.

Крім того, у 2022 – 2023 рр. вселення водних біоресурсів, а саме дунайського лосося та струмкової форелі у рибогосподарські водні об'єкти (їх частини) Чернівецької, Львівської, Закарпатської, Івано-Франківської областей здійснювалось ДУ «Рибоводний форелевий завод «Лопушно».

В умовах військової агресії рф проти України усі галузі промисловості нашої держави включаючи і рибне господарство змушені функціонувати у складних політичних, економічних і соціальних умовах воєнного стану. А своєчасне та ефективне реагування на виклики сьогодення, які постають перед рибогосподарським сектором України, є одним з пріоритетних завдань для держави, особливо в умовах війни.

3. Державні рибовідтворювальні комплекси є бюджетними установами, створені органом державної влади та повністю утримуються за рахунок коштів державного бюджету.

Маємо зазначити, що для державних рибовідтворювальних комплексів Інститутом рибного господарства НААН України розроблені технологічні схеми відтворення водних біоресурсів, відповідно до їх напрямків та потужностей:

- тимчасові рибницько-біологічні нормативи та технологічні прийоми відтворення і вирощування риб в умовах державної установи «Херсонський виробничо-експериментальний завод по розведенню молоді частикових риб»;

- наукове обґрунтування сучасних технологічних схем відтворення цінних видів риб, рекомендованих для розвитку діяльності державної установи «Виробничо-експериментальний Дніпровський осетровий рибо відтворювальний завод імені академіка С.Т. Артющика»;

- технологічна схема вирощування лососевих видів риб у державній установі «Рибоводний форелевий завод «Лопушно».

В даних технологічних схемах здійснено детальний опис технологічних процесів відтворення водних біоресурсів від отримання ікринки до формування ремонтно-маточних стад.

4. Планом дій щодо збереження осетрових риб (родина Acipenseridae) в Україні на 2021-2030 роки, який затверджено наказом Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів від 28.12.2020 № 391 передбачено реалізацію заходів щодо збереження осетрових видів риб, у тому числі у частині виконання пункту 4 «Підтримка популяційної структури і збільшення чисельності осетрових риб» співвиконавцем якого визначена державна установа «Виробничо-експериментальний Дніпровський осетровий

рибовідтворювальний завод імені академіка С.Т. Артющика».

Популяції осетрових видів продовжують перебувати у депресивному стані, а заходи з відновлення природних нерестовищ «in-situ» поки що не дають результатів та у більшості водних об'єктів майже не мають перспектив через тотальне зарегулювання прісноводного стоку більшості нерестових рік.

Це зумовлює критичну необхідність проведення заходів зі штучного відтворення осетрових «ex-situ» в умовах аквакультури відтворювальних підприємств.

Водночас, за такого способу відновлення природних популяцій, є важливим дотримуватись принципу зариблення водойм молоддю, отриманою від плідників саме місцевих популяцій, не допускаючи руйнування природної генетичної структури популяцій, що обумовлює необхідність використання плідників, вилучених з природного середовища.

При цьому зазначаємо, що відповідно до Закону України «Про Червону книгу України» спеціальне використання (добування, збирання) об'єктів Червоної книги України, у тому числі осетрових видів риб, здійснюється у виняткових випадках лише у наукових і селекційних цілях, у тому числі для розмноження, розселення і розведення у штучно створених умовах, а також для відтворення популяцій за дозволом Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України, на підставі рішень Національної комісії з питань Червоної книги України, прийнятих відповідно до її повноважень.

Враховуючи важливість питання формування втраченого ремонтно-маточного стада осетрових, а також необхідність консолідації зусиль відповідних структур для реалізації даного питання, Держрибагентство, державна наукова установа «Інститут рибного господарства, екології моря та океанографії» та керівництво державної установи «Виробничо-експериментальний Дніпровський осетровий рибовідтворювальний завод імені академіка С.Т. Артющика» наразі вживають заходи в рамках роботи Робочої групи з реалізації Загальноєвропейського плану дій по осетрових риб щодо можливості після настання безпечної та сприятливої ситуації отримання дозволу на добування анадромних видів осетрових для забезпечення стабільності та ефективності роботи єдиного в Україні державного осетрового заводу. Крім того, отримана принципова позиція щодо підтримки даного проекту від Громадській спілці «Всесвітній фонд природи Україна» (WWF).

Крім того, керівництво державної установи «Виробничо-експериментальний Дніпровський осетровий рибовідтворювальний завод імені академіка С.Т. Артющика» опрацьовує шляхи залучення потенціалу осетрових видів риб підприємств аквакультури з урахуванням збереження природної генетичної структури.

5. В Україні всі осетрові види риб мають особливий охоронний статус як об'єкти Червоної книги України (усі види родини *Acipenseridae* внесені Україною в Національну Червону Книгу з 2009 року, та на національному рівні здійснення промислового вилову цих видів риб є неможливим).

Відповідно до Закону України «Про Червону книгу України» спеціальне використання (добування, збирання) об'єктів Червоної книги України, у тому числі осетрових видів риб, здійснюється у виняткових випадках лише у наукових і селекційних цілях, у тому числі для розмноження, розселення і розведення у штучно створених умовах, а також для відтворення популяцій за дозволом Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України, на підставі рішень Національної комісії з питань Червоної книги України, прийнятих відповідно до її повноважень.

Важливим кроком реалізації стратегії збереження та відновлення осетрових в Україні стало прийняття «Плану дій щодо збереження осетрових риб (родина Acipenseridae) в Україні на 2021-2030 роки», затвердженого наказом Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України від 20.12.2020 № 391, який передбачає низку заходів щодо збереження осетрових видів риб.

Цей план розроблено на основі Загальноєвропейського плану дій щодо збереження осетрових.

Крім того, наказом Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України від 10.01.2023 № 16 створено Робочу групу з реалізації Загальноєвропейського плану дій по осетрових риб, до складу якої увійшли представники державних органів, наукових установ та громадськості.

План дій також передбачає пункт 4 «Підтримка популяційної структури і збільшення чисельності осетрових риб» співвиконавцем якого визначена державна установа «Виробничо-експериментальний Дніпровський осетровий рибовідтворювальний завод імені академіка С.Т. Артющика» (Херсонська область).

До розділу «8. Рибопереробка, якість рибопродукції».

1. З метою наукового забезпечення галузі рибного господарства відповідно до розпорядження Кабінету Міністрів України «Деякі питання державних наукових установ, що належать до сфери управління Державного агентства з розвитку меліорації, рибного господарства та продовольчих програм» від 15.09.2023 № 802-р утворено державну наукову установу «Інститут рибного господарства, екології моря та океанографії».

Створена наукова установа в рамках здійснення наукового забезпечення рибного господарства співпрацює з фахівцями Інституту рибного господарства НААН України, Інституту морської біології НАН України, Державної установи «Інститут ринку і економіко-екологічних досліджень НАН України», Державної установи «Методично - технологічний центр з аквакультури».

Наказом Міністерства аграрної політики та продовольства України від 27.02.2020 № 570 «Про затвердження положення про наукового спостерігача», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 25 квітня 2024 року за №609/41954 визначено статус, права та обов'язки наукового спостерігача, а також наукової установи в частині забезпечення наукового спостереження під час здійснення промислової діяльності за межами юрисдикції України.

2. Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення державного регулювання в галузі рибного господарства, збереження та раціонального використання водних біоресурсів та сфері аквакультури» передбачено реєстрацію всіх рибоприймальному пункті в реєстрах Держпродспоживслужби, дані об'єкти стали підконтрольними об'єктами Держпродспоживслужби. В той же час відповідно до харчового законодавства відповідальність за якість харчової продукції несе виробник.

Крім того, видано наказ Мінагрополітики від 17.10.2023 № 1818 «Про затвердження Вимог до рибоприймального пункту», який зареєстровано в Міністерстві юстиції України 04 грудня 2023 р. за № 2098/41154.

До розділу «9. Запобігання корупції».

1. Відповідно до Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо функціонування державної служби та місцевого самоврядування у період дії воєнного стану» у період дії воєнного стану особи призначаються на посади державної служби, посади в органах місцевого самоврядування, посади керівників суб'єктів господарювання державного сектору економіки, комунальних підприємств, установ, організацій керівником державної служби або суб'єктом призначення, сільським, селищним, міським головою, головою районної, районної у місті, обласної ради, начальником відповідної військової адміністрації без конкурсного відбору, обов'язковість якого передбачена законом, на підставі поданої заяви, заповненої особової картки встановленого зразка та документів, що підтверджують наявність у таких осіб громадянства України, освіти та досвіду роботи згідно з вимогами законодавства, встановленими щодо відповідних посад. Призначення здійснюється за погодженням з обласними військовими адміністраціями.

12.10.2023 відновлено проведення спеціальних перевірок стосовно осіб, які претендують на зайняття посад, що передбачають зайняття відповідального або особливо відповідального становища, та посад з підвищеним корупційним ризиком, перелік яких затверджується Національним агентством з питань запобігання корупції, рішення про призначення на таку посаду приймається за результатами спеціальної перевірки, проведеної відповідно до Закону України «Про запобігання корупції». Якщо за результатами спеціальної перевірки не виявлено обставини, які є підставою для відмови у призначенні (обранні) на посаду, вважається такою, що пройшла спеціальну перевірку та підлягає призначенню на посаду категорії «Б».

2. Відповідно до Закону України «Про рибне господарство, промислове рибальство та охорону водних біоресурсів», пункту 3.3 Інструкції про порядок здійснення штучного розведення, вирощування риби, інших водних живих ресурсів та їх використання в спеціальних товарних рибних господарствах, затвердженої наказом Державного комітету рибного господарства України від 15.01.2008 № 4, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 28.01.2008 за № 64/14755, на підставі подання Управління Державного агентства меліорації та рибного господарства у Харківській області від 19.12.2022

№ 1-3-01/1070-22 про скасування Режиму рибогосподарської експлуатації Печенізького водосховища, розташованого на території Вовчанського та Печенізького районів Харківської області, Режим рибогосподарської експлуатації Печенізького водосховища, розташованого на території Вовчанського та Печенізького районів Харківської області, погоджений Держрибагентством 20.06.2017, скасовано наказом Держрибагентства від 22.12.2022 № 456 «Про скасування Режиму рибогосподарської експлуатації».

Варто зазначити, що при прийнятті даного рішення Держрибагентство керувалось, зокрема наданою інформацією Управління Державного агентства меліорації та рибного господарства у Харківській області (далі – Управління), а саме: в ході проведення рибоохоронних рейдів, які здійснюються у суворій відповідності до вимог Закону України «Про рибне господарства, промислове рибальство та охорону водних біоресурсів», а також відповідно до Порядку проведення рибоохоронних рейдів, затвердженого наказом Мінагрополітики від 23.10.2018 № 512, зареєстрованого в Мінюсті від 15.11.2018 за № 1296/32748, державними інспекторами Управління постійно виявляються грубі порушення правил промислового, любительського і спортивного рибальства (далі – правила рибальства) на Печенізькому водосховищі.

Так, у 2021 році було виявлено 23 грубі порушення правил рибальства із застосуванням заборонених знарядь лову, а саме: ліскових сіток, чим було нанесено збитки рибному господарству України у сумі 1 344 229 грн, по 11 з яких вже прийнято рішення суду по визнанню винних осіб в скоєних правопорушеннях.

У 2022 році на Печенізькому водосховищі виявлено 7 грубих порушень правил рибальства із застосуванням заборонених знарядь лову, а саме: ліскових сіток, чим нанесено збитки рибному господарству України у сумі 1 029 928 грн, на даний час справи знаходяться у судах Харківської області.

Відповідно до покладених на Управління обов’язків, а також на виконання протокольного Рішення Регіональної комісії з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій Харківської області від 24.06.2022 № 3 (далі – протокольне Рішення), під час проведення, у період з 25 по 29 жовтня 2022 року, відповідних рибоохоронних рейдів на території Печенізького водосховища, стан якого на теперішній час є критичний, а саме під час масового бомбардування пошкоджено дамбу вказаної водойми, у результаті чого рівень води знизився більше ніж на 60 %, виявлено, що користувачем водних біоресурсів ТОВ КСП «ЕКОБЕЗПЕКА» здійснюється фактичне знищення водних біоресурсів, які ще залишились у вказаній водоймі.

Так, проведеними заходами, державними інспекторами Управління у вказаний період на Печенізькому водосховищі виявлено та вилучено заборонені знаряддя лову (сітки) у кількості 18 шт. з відповідними бирками, які використовуються ТОВ КСП «ЕКОБЕЗПЕКА», загальною довжиною майже 2 кілометри. У зазначених сітках знаходились водні біоресурси загальною вагою 324,7 кг.

Слід зазначити, що всі вказані сітки не відповідали вимогам пункту 12 Режиму щодо використання знарядь лову на водосховищі, пункту 13.4 Правил промислового рибальства в рибогосподарських водних об'єктах України, а також використовувались ТОВ КСП «ЕКОБЕЗПЕКА» в порушення протокольного рішення, а також п. 2.1.3 Інструкції № 4 та п. 15.4 Режиму, щодо охорони водних біоресурсів, яку зобов'язаний здійснювати користувач.

Враховуючи вищевикладене по вказаному факту, для можливості відібрання пояснень та складання адміністративних протоколів по виявлених правопорушеннях щодо невиконання умов Режиму та Інструкції, Управлінням було направлено листи від 02.11.2022 № 1-3-17/834-22, від 18.11.2022 № 1-3-17/895-22 керівництву ТОВ КСП «ЕКОБЕЗПЕКА». На зазначені виклики суб'єкт господарювання до Управління не з'явився. Також користувача ТОВ КСП «ЕКОБЕЗПЕКА» було попереджено листом від 16.12.2022 № 1-3-17/1065-22 щодо підготовки документів по скасуванню Режиму.

Матеріали від ТОВ «Торговий дім Кванта» стосовно погодження режиму рибогосподарської експлуатації Печенізького водосховища, розташованого на території Чугуївського району Харківської області (далі – Режим), надійшли до Держрибагентства 30.12.2022, за результатами розгляду матеріалів листом Держрибагентства від 19.01.2024 № 3-6.1.1-17/298-23 матеріали було відправлено на доопрацювання із зазначенням зауважень.

За результатами повторного розгляду отриманих матеріалів було встановлено усунення зауважень та погоджено Режим Держрибагентством 31.01.2023.

Зазначимо, що вказаний Режим розроблено ТОВ «НДО Укрекопроект», згідно з затверджені програми дослідних робіт, та відповідно розроблено науково-біологічного обґрунтування рибогосподарської експлуатації Печенізького водосховища, розташованого на території Чугуївського району Харківської області (далі – НБО).

За інформацію зазначеною у НБО інформуємо, що натурні спостереження проводились в червні-листопаді 2021 року, використовувались матеріали гідрологічної характеристики водойми, стан водоохоронних зон згідно вимог статті 86 Водного кодексу України, проведений гідрохімічний аналіз води у водоймі на відповідність до вимог рибогосподарського використання водойм, польові роботи по вивченню гідробіологічного стану водойми на сучасному етапі. Визначення основних видів фіто та зоопланктону з залученням фахівців гідрохімічної та гідробіологічної лабораторії Інституту рибного господарства НААН України.

Відповідно пункту 2.9. Інструкції для внесення змін і доповнень до діючого Режиму користувачу необхідно подати на затвердження до спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади з питань рибного господарства України наукове обґрунтування щодо змін та доповнень до Режиму, які погоджені з територіальними органами рибоохорони та розроблені за відповідним НБО.

Так, 05.10.2023 до Держрибагентства надійшли матеріали від ТОВ «Торговий дім Кванта» стосовно затвердження змін та доповнень до Режиму, за результатами розгляду матеріалів Держрибагентство листом від 20.10.2023 № 3-6.2.3-16/6154-23 було повернено отримані матеріали на доопрацювання із зазначенням зауважень.

При повторному зверненні (06.11.2023) користувача ТОВ «Торговий дім Кванта» стосовно затвердження змін та доповнень до Режиму, Держрибагентство за результатами розгляду отриманих матеріалів встановлено усунення всіх зауважень викладених у листі Держрибагентства та 20.11.2023 затверджено зміни та доповнення до Режиму.

Зміни та доповнення до Режиму розроблені на підставі науково-біологічного обґрунтування змін та доповнень до режиму рибогосподарської експлуатації Печенізького водосховища розташованому в адміністративних межах Чугуївського району, Харківської області, розробник ДП «Український державний інститут по проектуванню підприємств рибного господарства і промисловості «Укррибпроект».

В цілому за заплановані роки обсяги вселення дволітками/дворічками (товстолоб, білий амур, короп) не змінилися, а лише було змінено місцями обсяги вселення парного та непарного років, також пунктом 10 до Режиму було доповнено альтернативне вселення однолітки/однорічки зазначених видів водних біоресурсів.

3. Згідно статті 131 Закону України «Про запобігання корупції» та Положення про Сектор з питань запобігання корупції, затвердженого наказом Держрибагентства від 10.05.2024 № 235 керівник уповноваженого підрозділу (уповноважена особа) підзвітний і підконтрольний керівнику відповідного державного органу або органу місцевого самоврядування, інше підпорядкування законом не передбачено.

4. Держрибагентством у разі надходження підтверджуючих документів про скоєння корупційних правопорушень посадовими особами Харківського рибоохороного патруля будуть вжиті відповідні заходи та проведена перевірка.

До розділу «10. Любительське (рекреаційне) рибальство».

1. До 2022 року на території України здійснення любительського рибальства регулювалося Правилами любительського і спортивного рибальства, затвердженими наказом Державного комітету рибного господарства України від 15.02.99 № 19, зареєстрованими в Міністерстві юстиції України 28.04.1999 за № 269/3562 (далі – старі Правила).

Враховуючи той факт, що старі Правила не відповідали багатьом положенням нормативно-правових актів, прийнятих у більш пізній період, а також їх моральну застарілість та не відповідність вимогам сьогодення, Держрибагентством було розроблено нові Правила любительського рибальства, затверджені наказом Міністерства аграрної політики та продовольства України від 19.09.2022 № 700, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 16.11.2022 за № 1412/38748 (далі – нові Правила).

Нові правила розроблялися Держрибагентством з 2018 року за участю профільних наукових установ та неодноразово виносилися на громадське обговорення, вони відповідають існуючому законодавству та сучасним вимогам рекреаційного рибальства, при їх розробці були враховані сотні пропозицій від рибалок-любителів.

На даний час Держрибагентство продовжує розробку та удосконалення нових Правил відповідно до пропозицій громадськості, наукових установ та рибалок-спортсменів з метою повного використання рекреаційного потенціалу нашої країни та підвищення зручності їх практичного використання на водних об'єктах, а також впровадження норм європейського законодавства щодо здійснення любительського рибальства, постійно здійснюючи моніторинг досвіду країн ЄС.

Необхідно зауважити, що, відповідно до статті 1 Закону України «Про рибне господарство, промислове рибальство та охорону водних біоресурсів» спортивне рибальство є видом любительського рибальства, тому під час удосконалення нових Правил їх назву було змінено з «правил любительського і спортивного рибальства» на «правила любительського рибальства».

2. Розробка «Методики збору і обробки інформації з метою визначення стану любительського рибальства та обсягів вилучення водних біоресурсів рибалками-любителями на водоймах України» (далі – Методика) проводилася Інститутом рибного господарства НААН України (м. Київ) та ДДАЕУ (м. Дніпро) без залучення Держрибагентства. Водночас з тим, Держрибагентство не отримувало та не має у своєму розпорядженні зазначену Методику. Також необхідно зауважити, що, відповідно до Положення про Державне агентство України з розвитку меліорації, рибного господарства та продовольчих програм, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30.09.2015 № 895, до повноважень Держрибагентства не належить затвердження методик такого типу. Перш за все, вказана Методика повинна бути надана на розгляд Вченої ради Інституту рибного господарства, екології моря та океанографії (далі – Інститут).

Втім, необхідно зауважити, що пропозиції щодо підрахунку рибалок-любителів на водних об'єктах та обсяги добутих (виловлених) водних біоресурсів, надані Держрибагентству науковими установами у попередні роки, зокрема, Інститутом рибного господарства НААН України, мали переважно теоретичний характер та показали свою не ефективність при спробах їх практичного впровадження, зокрема, щодо не досконалої вибірки уловів рибалок-любителів, усереднених значень виловлених водних біоресурсів та неможливості охоплення повної кількості рибалок-любителів як на водосховищах, так і на менших водних об'єктах.

3. Для реалізації положень проекту постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку надання послуги з видачі рибальського квитка» та внесення змін до законодавства для її функціонування Держрибагентством були розроблені проект Закону України «Про внесення змін до Закону України

«Про рибне господарство, промислове рибальство та охорону водних біоресурсів» та «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення державного регулювання в галузі рибного господарства, збереження та раціонального використання водних біоресурсів та сфері аквакультури» щодо удосконалення механізму справляння плати за спеціальне використання водних біоресурсів» та проект Закону України «Про внесення змін до статей 29 та 30 Бюджетного кодексу України щодо визначення механізму зарахування та спрямування коштів за спеціальне використання водних біоресурсів».

Зазначені законопроекти за результатами наради під головуванням Прем'єр-міністра України від 25.08.2023 були повернуті листом Секретаріату Кабінету Міністрів України від 28.08.2023 № 22460/0/2-23.

Наразі впровадження концепції рибальського квитка призупинено на період дії воєнного стану. Після закінчення чи скасування воєнного стану, роботи над концепцією рибальського квитка будуть поновлені.

4. Робота щодо вдосконалення регулювання здійснення любительського рибальства, зокрема, Правил любительського рибальства, здійснюється постійно. Вивчається законодавство ЄС, акумулюються та аналізуються пропозиції (зауваження) від фізичних та юридичних осіб, після чого напрацьовуються відповідні зміни у законодавство України.

5. Держрибагентство не отримувало та не має у своєму розпорядженні «Методики збору і обробки інформації з метою визначення стану любительського рибальства та обсягів вилучення водних біоресурсів рибалками-любителями на водоймах України».

До повноважень Держрибагентства не належить затвердження такого типу методики. Зазначену методику необхідно надати в першу чергу на розгляд вченої ради Інституту рибного господарства, екології моря та океанографії.

До розділу «1.1. Наука».

1. Держрибагентство в повному обсязі виконує завдання з наукової діяльності, які визначені у Положенні про Державне агентство України з розвитку меліорації, рибного господарства та продовольчих програм, яке затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 30.09.2015 № 895 (далі – Положення):

До 31 Положення. За умов надходження на погодження до Держрибагентства програм на проведення дослідного лову вони розглядаються на засіданні Науково-промислової ради Держрибагентства. У 2023 році до Держрибагентства на погодження надійшло 5 програм (2 програми Інституту морської біології НАН України, 1 програма Інституту зоології ім. І.І. Шмальгаузена НАН України, 1 програма Державного підприємства «Національні інфраструктурні проекти» та 1 програма Державної екологічної академії післядипломної освіти та управління), які були розглянуті та направлені на доопрацювання (Протокол засідання НІПР від 07.08.2023 № 01/23);

До 32 Положення. На підставі пропозиції Держрибагентства та за підтримки Мінагрополітики відповідно до Розпорядження Кабінету Міністрів України «Деякі питання державних наукових установ, що належать до сфери управління Державного агентства з розвитку меліорації, рибного господарства та продовольчих програм» від 15.09.2023 № 802-р ліквідовано 2 наукові установи: державне підприємство «Інститут рибного господарства та екології моря», що належить до сфери управління Державного агентства з розвитку меліорації, рибного господарства та продовольчих програм, і державного підприємства «Одеський центр Південного науково-дослідного інституту морського рибного господарства та океанографії» та утворено державну наукову установу «Інститут рибного господарства, екології моря та океанографії»;

До 35 Положення. Щорічні наукові дослідження забезпечують державний моніторинг водних біоресурсів та дозволяють контролювати рівень популяцій водних біоресурсів та їх виснаження.

Крім того відповідно до «Порядку ведення Державного реєстру рибогосподарських водних об'єктів (їх частин)», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30.09.2015 № 979, Держрибагентство веде державний облік та державний реєстр рибогосподарських водних об'єктів (їх частин);

До 40 Положення. Відповідно до п. 4 «Порядку здійснення спеціального використання водних біоресурсів» затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 22 грудня 2023 р. № 1347 встановлення лімітів здійснюється щороку на наступний календарний рік стосовно кожного виду водних біоресурсів у відповідних рибогосподарських водних об'єктах (їх частинах) (не лімітовані види відсутні).

До 49 Положення. Держрибагентство приймає участь у веденні державного кадастру тваринного світу в частині рибних запасів та обсягів їх добування під час визначення лімітів спеціального використання водних біоресурсів у рибогосподарських водних об'єктах (їх частинах) для здійснення промислового рибальства та дослідного вилову;

До 53 Положення. У зв'язку з відсутністю фінансування науково-технологічної політики селекції в аквакультурі Держрибагентство під час підготовки бюджетних запитів на 2024 – 2026 роки пропонує кошти, одержані від зростання стартової ціни на аукціоні з продажу права на укладання договорів на право спеціального використання водних біоресурсів у рибогосподарських водних об'єктах (їх частинах) шляхом електронних торгів, спрямувати на фінансове забезпечення заходів пов'язаних з відтворенням запасів водних біоресурсів за спеціальним фондом КПКВК 2804070 «Селекція у рибному господарстві та відтворення водних біоресурсів у внутрішніх водоймах та Азово-Чорноморському басейні».

До 55 Положення. Відповідно до ст. 8 Закону України «Про науково-технічну інформацію» Держрибагентством здійснюється координація робіт з

користування, зберігання водних біоресурсів та створення науково-технічної інформації у галузі рибного господарства з урахуванням інтересів національної безпеки;

До 60 Положення. Держрибагентство бере участь у заходах з контролю якості та безпеки продуктів рибальства, харчової продукції під час її виробництва, зберігання, транспортування, реалізації, використання та утилізації у разі звернення до Держрибагентства відповідного органу, а саме Державної служби України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів. У 2023 році таких звернень не надходило.

До 61 Положення. На виконання цього пункту у 2023 році Держрибагентство виступало замовником чотирьох науково-дослідних робіт за темами: «Оцінка стану запасів водних біоресурсів у внутрішніх водних об'єктах та Дніпровсько-Бузькій гирловій системі на 2024 рік та розробка оптимальних режимів їх рибогосподарської експлуатації»; «Оцінка стану запасів водних біоресурсів в Азовському морі для визначення можливих лімітів і прогнозів допустимого вилову водних біоресурсів та розробка оптимального режиму його рибогосподарської експлуатації на 2024 рік»; «Оцінка стану запасів водних біоресурсів у Чорному морі, у внутрішніх водних об'єктах північно-західного Причорномор'я (понижся р. Дністер та Дністровський лиман, р. Дунай, Тилігульський лиман, Березанський лиман, Кучурганське водосховище) для визначення можливих лімітів і прогнозів допустимого вилову водних біоресурсів та розробка оптимальних режимів їх рибогосподарської експлуатації на 2024 рік»; «Науковий супровід двостороннього та багатостороннього міжнародного співробітництва України у сфері рибного господарства, у тому числі з міжнародними організаціями: ГКСР, САСFish, НАФО, ККАМЛР, в північно-західній частині Чорного моря та річках Дунай і Дністер, наукове забезпечення виконання вимог Конвенції CITES щодо осетрових видів риб басейну Азовського та Чорного морів».

За результатами виконання науково-дослідних робіт за зазначеними темами отримано звіти, які розглянуто на засіданні Науково-технічної ради Держрибагентства (протоколи засідань НТР від 10.10.2023 № 9, від 05.12. 2023 № 10, від 19.12.2023 № 11).

До 62 Положення. Відповідно до Порядку проведення державної атестації наукових установ та закладів вищої освіти в частині провадження такими закладами наукової (науково-технічної) діяльності, затвердженого постановою Кабінету Міністрів від 19.07.2017 № 540, передбачено проведення державної атестації наукових установ незалежно від форми власності та підпорядкування забезпечується МОН. Держрибагентство координує та супроводжує атестацію наукових установ, які підпорядковуються Держрибагентству.

Підпункти 62-9, 62-14, 63 Положення виконуються Держрибагентством у разі отримання пропозицій від зацікавлених органів. У 2023 році таких пропозицій не надходило.

2. Наукова діяльність у сфері рибного господарства здійснюється

відповідно до ст. 14 Закону України «Про рибне господарство, промислове рибальство та охорону водних біоресурсів» та ст. 21 Закону України «Про аквакультуру».

3. Державне підприємство «Науковий селекційно-генетичний центр рибиництва» з метою його ефективного використання за цільовим призначенням, попередження його розкрадання та знищення, безпідставного та безоплатного використання, збільшення надходжень до Державного бюджету України та відповідно до розпорядження Кабінету Міністрів України від 14.10.2022 № 910-р Державне підприємство «Науковий селекційно-генетичний центр рибиництва» передано до сфери управління Фонду державного майна.

4. Держрибагентством за підтримки Мінагрополітики ініційовано прийняття Розпорядження Кабінету Міністрів України «Деякі питання державних наукових установ, що належать до сфери управління Державного агентства з розвитку меліорації, рибного господарства та продовольчих програм» від 15.09.2023 № 802-р, відповідно до якого утворено державну наукову установу «Інститут рибного господарства, екології моря та океанографії» на яку покладено наукове забезпечення рибного господарства.

Відповідно до Закону України «Про Державний бюджет України на 2024 рік» передбачено фінансування науково-дослідних робіт у розмірі 1 863 000 грн. Разом з цим більше ніж 10 останніх років за ініціативи Держрибагентства та підтримки Мінагрополітики розпорядженням Кабінету Міністрів України від 22.03.2024 № 255-р «Про перерозподіл деяких видатків державного бюджету, передбачених Міністерству аграрної політики та продовольства на 2024 рік» виділено додатково фінансування на наукову діяльність у розмірі 14 475 000 грн.

5. Державна наукова установа «Інститут рибного господарства, екології моря та океанографії» є державною неприбутковою установою, яка утворена та зареєстрована в порядку, визначеному законом, належить до сфери управління Державного агентства України з розвитку меліорації, рибного господарства та продовольчих програм.

У своїй діяльності Державна наукова установа «Інститут рибного господарства, екології моря та океанографії» керується Конституцією України, законами України, актами Президента України, Кабінету Міністрів України, іншими актами законодавства, наказами, дорученнями та іншими актами Уповноваженого органу управління, актами місцевих державних адміністрацій, органів місцевого самоврядування, а також Положенням про державну наукову установу «Інститут рибного господарства, екології моря та океанографії».

Запропоновані напрями діяльності передбачені Положенням про Державну наукову установу «Інститут рибного господарства, екології моря та океанографії», затвердженого наказом Державної наукової установи «Інститут рибного господарства, екології моря та океанографії» від 01.10.2023 № 2.

Відповідно до наказу Державної наукової установи «Інститут рибного господарства, екології моря та океанографії» від 01.10.2023 № 2 введено в дію

Структуру зазначеної наукової установи, якою передбачено утворення Лабораторії молекулярно-генетичних досліджень.

До розділу «12. Міжнародна діяльність».

1. У своєму запиті від 31.01.2024 № 24/7 Громадська рада при Державному агентстві України з розвитку меліорації, рибного господарства та продовольчих програм звернулась до Держрибагентства щодо надання інформації щодо «Залучення в період 2022-2023 роки міжнародної технічної допомоги в рибогосподарський комплекс України». У той же час, Громадська рада чітко не зазначила стосовно деталізації інформації, відомостей, матеріалів чи копій документів, які необхідно надати для проведення громадської експертизи.

У зв'язку з цим було підготовлено узагальнену інформацію щодо проведеної роботи в рамках залучення в період 2022-2023 роки міжнародної технічної допомоги в рибогосподарський комплекс України. У той же час зазначаємо, що згадані у запиті проекти координуються ГКРС та наразі перебувають на стадії підготовки.

2. Меморандум між Держрибагентством, Міністерством цифрової трансформації України, Фондом «Євразія», Міжнародною благодійною організацією «Фонд Східна Європа» не є нормативно-правовим актом або міжнародним договором України, у зв'язку з чим його публікація на сайті Держрибагентства законодавством не вимагається.

3. Інформація про закупівлю кормів і заходи щодо їх розподілу між суб'єктами аквакультури було розміщено на офіційному вебсайті Держрибагентства від 27.03.2024. Також, у даній новині зазначалося про те, що цей проект реалізується за фінансової підтримки Європейського Союзу.

Також, на вебсайті Держрибагентства від 01.04.2024 була висвітлена інформація про те, що роздача 50 тонн кормів для риб відбулася 29 березня 2024 року на Львівщині.

При цьому слід зазначаємо, що прийом заявок на участь у програмі підтримки виробників лососевих видів риб щодо забезпечення їх рибними кормами тривав до 17.03.2024. Заявки приймалися через Державний аграрний реєстр (ДАР). Загалом до ФАО надійшла 31 заявка від аквафермерів із 14 областей України, серед яких найбільше – із Закарпатської та Дніпропетровської. З них 13 заявок відповідали критеріям і були відібрані для надання допомоги у вигляді кормів для риб.

4. Вселення осетрових видів риб здійснювалося відповідно до Порядку штучного розведення (відтворення), вирощування водних біоресурсів та їх використання, затвердженого наказом Міністерства аграрної політики та продовольства України від 26.08.2022 № 622, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 14.10.2022 за № 1245/38581.

Виконавцем відтворення була ГО «Всесвітній фонд дикої природи Україна» (WWF-Україна). Молодь вирощена на підприємстві ТОВ «Одеський осетринницький комплекс» (м. Одеса), який має національний статус суб'єкта племінної справи у рибництві, та пройшла відповідне генетичне підтвердження.

Зариблення відбулось за фінансової підтримки ЄС в рамках проекту Rewilding joint workplan WWF Ukraine задля збереження осетрових видів риб в Україні.

5. Держрибагентство додатково проаналізує свою роботу за напрямом забезпечення публічності міжнародної діяльності та наповнення офіційного вебсайту відповідною інформацією і вживатиме заходів для її удосконалення.

Крім того, Держрибагентство здійснює та продовжуватиме здійснювати заходи з доукомплектування Відділу міжнародного співробітництва кваліфікованими кадрами в межах затвердженого штатного розпису.

До розділу «13. Інвестиційна привабливість підприємств галузі».

1. Після повномасштабного вторгнення російської федерації на територію України та окупації прибережних районів Азовського моря промисел повністю зупинився. Водночас у Чорному морі промисел майже не здійснюється, лише в дуже малих об'ємах та на обмежених акваторіях у зв'язку із заборонаю навігації риболовних суден на період воєнного стану.

Крім того, терористичне знищення Каховської ГЕС призвело до повного осушення Каховського водосховища, середній промисловий вилов якого складав близько 3 000 тонн.

На підконтрольних територіях підприємства галузі частково зруйновані, або мають перепони у роботі (через втрату логістичних ланцюгів, проблеми зі світлом, водою та ін) і потерпають від постійних ворожих обстрілів.

Зазначені фактори вкрай негативно впливають на рибну галузь в цілому так і на її інвестиційну привабливість. Водночас, незважаючи на зазначене Держрибагентство прикладає максимум зусиль для покращення ситуації та підтримки постійних суб'єктів господарювання галузі, залучення нових.

Так, протягом 2022-2023 року Держрибагентством проводиться активна робота щодо цифровізації галузі, зменшення контакту «влада-бізнес», створення прозорих і конкурентних умов ведення господарської діяльності в галузі рибного господарства та приведення її норм до законодавства ЄС з метою створення її привабливості та залучення нових інвестицій:

1) прийнято Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення державного регулювання в галузі рибного господарства, збереження та раціонального використання водних біоресурсів та сфері аквакультури», що передбачає цифровізацію галузі:

- створення Єдиної державної електронної системи управління галуззю, що передбачає цифровізацію галузі;
- зміну механізмів отримання документів дозвільного характеру;
- зміну механізмів розподілу лімітів і квот на ринку;
- запровадження принципу декларування;
- удосконалення орендних відносин;
- створення передумов для простежуваності водних біоресурсів і продукції виробленої з них;
- можливість купівлі права на спеціальне використання водних біоресурсів

на відкритих електронних торгах (аукціонах);

- встановлення законодавчих вимог до рибоприймальних пунктів;
- забезпечення всіх без виключення риболовних суден засобами дистанційного контролю.

2) подано до Верховної Ради України проект Закону про забезпечення простежуваності водних біоресурсів та/або продукції, виробленої з водних біоресурсів (№ 9545 від 31.07.2023), що передбачає:

- реалізацію положень статей 295, 407 та 410 Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом;
- впровадження електронних журналів вилову водних біоресурсів та товарно-транспортної накладної щодо їх переміщення;
- здійснення всіх операцій щодо простежуваності всіх партій продуктів рибальства та аквакультури через компонент Єдиної державної електронної системи управління галуззю рибного господарства (eРиба);
- цифровізацію існуючих та впровадження нових документів дозвільного характеру щодо походження, вилову та реекспорту водних біоресурсів, а також переробку простежуваних водних біоресурсів та/або продукції з них.

3) вперше за тривалий час визначено курс формування та реалізації державної політики у галузі рибного господарства та схвалено Стратегію розвитку галузі рибного господарства України на період до 2030 року та затверджено операційний план заходів з її реалізації у 2023—2025 роках», якою визначено основні цілі, зокрема:

- створення умов для ефективного управління рибальством, збереження та збільшення чисельності водних біоресурсів у природному середовищі, їх біологічного різноманіття;
- створення умов для розвитку аквакультури;
- створення умов для розвитку рекреаційного рибальства;
- створення умов для розвитку науки та освіти в галузі.

4) з початку червня 2023 року місцезнаходження риболовних суден під час промислового вилову риби у межах і за межами України фіксується спеціальною інформаційно-телекомунікаційною системою, що дозволяє забезпечити дотримання вимог міжнародних договорів у галузі рибного господарства, раціональне використання водних біоресурсів, посилення рівня охорони та запобігання ННН-рибальству.

5) проведено низку круглих столів та конструктивних діалогів між суб'єктами аквакультури, органами влади і громадськістю та визначено основні проблеми та першочергові кроки для стимулювання розвитку аквакультури в результаті чого було розроблено Концепцію розвитку аквакультури.

Протягом 2023 року з метою врегульовано питання оренди гідротехнічних споруд урядом було прийнято постанову від 03.11.2023 № 1151 «Деякі питання оренди гідротехнічних споруд». Цією постановою запроваджено в Україні прозорий механізм та упорядковано правовідносини надання в оренду гідротехнічних споруд для цілей аквакультури та гідротехнічних споруд

рибогосподарських технологічних водойм. Водночас спрощено процедуру укладення відповідних договорів та врегулювало відносини, які пов'язані з безхазяйними гідротехнічними спорудами.

Також, з метою приведення нормативно-правового акта у відповідність до європейських стандартів та норм, а також для удосконалення звітності у сфері аквакультури наказом Мінагрополітики від 11.09.2023 № 1655, який зареєстровано у Міністерстві юстиції України 01.12.2023 за № 2090/41146, затверджено нову форму звітності у сфері аквакультури та інструкцію щодо її заповнення. Отримання якісних даних щодо діяльності суб'єктів аквакультури надасть комплексну інформацію про аквакультуру в Україні, яку зможуть використовувати державні та місцеві органи влади, агробізнес, торгові асоціації та виробники рибної продукції.

Проте станом на 18.04.2024 року із 147 користувачів, – зареєстровано 26 нових користувачів в порівнянні із 2023 роком та – 46 нових користувачів в порівнянні із 2022 роком. Зазначене свідчить, що не зважаючи на воєнний стан та економічну ситуацію в країні проведення реформування галузі дає свої результати та створює умови для прозорості та чесної конкуренції, що в свою чергу сприяє залученню інвестицій.

2. Протягом 2022-2023 рр. для реформування галузі рибного господарства, створення прозорості конкуренції з метою залучення інвестицій вже розроблено понад 80 нормативно-правових актів: 12 законопроектів, 25 актів КМУ, 44 накази Мінагрополітики. Всі проекти нормативно-правових актів розроблено за участі профільних спеціалістів, представників громадськості, науковців, обговорюються на zoom-нарадах, презентаціях, форумах та розміщуються на офіційних веб-сайтах Мінагрополітики та Держрибагентства.

3. Роботу щодо підвищення інвестиційної привабливості підприємств галузі розпочато шляхом удосконалення діючої та створення нової нормативно правової бази, основою якої є цифровізація галузі, зменшення контакту «влада-бізнес», створення прозорих і конкурентних умов ведення господарської діяльності в галузі рибного господарства та приведення її норм до законодавства ЄС.

До розділу «14. Робота основних підрозділів Держрибагентства».

1. Відповідно до частини першої статті 19 Закону України «Про державну службу» право на державну службу мають повнолітні громадяни України, які володіють державною мовою відповідно до рівня, визначеного Національною комісією зі стандартів державної мови, та яким присвоєно ступінь вищої освіти не нижче: магістра - для посад категорій «А» і «Б»; бакалавра, молодшого бакалавра - для посад категорії «В».

Відповідно до частини другої статті 20 Закону України «Про державну службу» особа, яка претендує на зайняття посади державної служби, повинна відповідати таким загальним вимогам:

1) для посад категорії «А» - загальний стаж роботи не менше семи років; досвід роботи на посадах державної служби категорій «А» чи «Б» або на

посадах не нижче керівників структурних підрозділів в органах місцевого самоврядування, або досвід роботи на керівних посадах у відповідній сфері не менш як три роки; вільне володіння державною мовою, володіння іноземною мовою, яка є однією з офіційних мов Ради Європи;

2) для посад категорії «Б» у державному органі, юрисдикція якого поширюється на всю територію України, та його апараті - досвід роботи на посадах державної служби категорій «Б» чи «В» або досвід служби в органах місцевого самоврядування, або досвід роботи на керівних посадах підприємств, установ та організацій незалежно від форми власності не менше двох років, вільне володіння державною мовою;

3) для посад категорії «Б» у державному органі, юрисдикція якого поширюється на територію однієї або кількох областей, міста Києва або Севастополя, та його апараті - досвід роботи на посадах державної служби категорій «Б» чи «В» або досвід служби в органах місцевого самоврядування, або досвід роботи на керівних посадах підприємств, установ та організацій незалежно від форми власності не менше двох років, вільне володіння державною мовою;

4) для посад «категорії «Б» в іншому державному органі, крім тих, що зазначені у пунктах 2 і 3 цієї частини, - досвід роботи на посадах державної служби категорій «Б» чи «В» або досвід служби в органах місцевого самоврядування, або досвід роботи на керівних посадах підприємств, установ та організацій незалежно від форми власності не менше одного року, вільне володіння державною мовою;

5) для посад категорії «В» - наявність вищої освіти ступеня не нижче молодшого бакалавра або бакалавра за рішенням суб'єкта призначення, вільне володіння державною мовою.

При вступі осіб на посади державної служби категорій «Б» і «В» в апараті Держрибагентства здійснюється ретельна перевірка інформації на відповідність вищезазначеним вимогам Закону України «Про державну службу».

2. Відповідно до офіційних статистичних даних Держстату у 2021 році середня споживання риби та рибних продуктів складало 13,2 кг на душу населення. У зв'язку із повномасштабним вторгненням російської федерації в Україну, окупацією частини її території та переміщенням громадян, споживання риби та рибних продуктів Держстатом протягом 2022-2023 років не проводилось.

За попередніми даними Держрибагентства, враховуючи неможливість проведення промислового вилову водних біоресурсів у Азово-Чорноморському басейні та деяких районах рибогосподарських внутрішніх водойм, орієнтовний фонд споживання риби та рибних продуктів у 2023 році складає 400,5 тис. тонн та відповідно до оцінки Інституту демографії та соціальних досліджень НАН України щодо середнього населення України дорівнює 12,6 кг на душу населення, що лише на 0,6 кг менше від показника споживання до повномасштабного вторгнення російської федерації до України.

Слід відмітити, що Україна залишається імпортозалежною державою на ринку риби та рибної продукції та близько 80% обсягу імпорту припадає на види риб, до яких Україна не має доступу, і які видобуваються виключно у відкритому морі або морських економічних зонах інших держав.

3. Реформування галузі рибного господарства здійснюється на підставі виконання Програми діяльності Кабінету Міністрів України, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 12.06.2020 № 417, а саме розділу «Довгострокові пріоритети діяльності Уряду», в частині реформування рибного господарства України.

Крім того, щорічно Міністром аграрної політики та продовольства України затверджувалися плани роботи Держрибагентства (на 2022-2023 рік), які містять розділи «Законопроектна робота» та «Нормативно-правова робота». Також, Держрибагентство в межах компетенції виконує плани роботи Мінагрополітики та плани пріоритетних дій Уряду. Зазначені плани роботи відповідно до повноважень розміщуються на офіційних вебсайтах Держрибагентства, Мінагрополітики та Кабінету Міністрів України.

4. Підвищення кваліфікації працівників апарату та територіальних органів Держрибагентства (далі – підвищення кваліфікації) проводиться, зокрема, з урахуванням, положень таких нормативно-правових актів:

- Закону України «Про державну службу» (далі – Закон);

- Положення про систему професійного навчання державних службовців, голів місцевих державних адміністрацій, їх перших заступників та заступників, посадових осіб місцевого самоврядування та депутатів місцевих рад, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 06.02.2019 № 106 (далі – Положення);

- Методичних рекомендацій щодо визначення та проведення аналізу індивідуальних потреб у професійному навчанні державних службовців, затверджених наказом Національного агентства України з питань державної служби від 23.11.2021 № 179-21.

На виконання Закону працівники апарату та територіальних органів Держрибагентства щороку разом із службою управління персоналом складають індивідуальні програми підвищення рівня професійної компетентності та з урахуванням зазначених програм підвищують рівень професійної компетенції за загальними/спеціальними професійними програмами, за загальними/спеціальними короткостроковими програмами та шляхом самоосвіти.

Підвищення кваліфікації здійснюється:

- через Портал управління знаннями (далі – Портал), який створено Національним агентством України з питань державної служби з метою забезпечення розвитку ринку освітніх послуг у сфері професійного навчання державних службовців, організації електронної взаємодії державних службовців як учасників професійного навчання та суб'єктів надання освітніх послуг. На Порталі розміщується, зокрема, інформація про наявні загальні та

спеціальні програми підвищення кваліфікації (далі – програми);

- шляхом підвищення кваліфікації у Вищих навчальних закладах, які пропонують підвищення кваліфікації, зокрема, для працівників Держрибагентства (Дипломатична академія України імені Геннадія Удовенка Міністерства закордонних справ України, Навчально-науковий інститут неперервної освіти і туризму Національного університету біоресурсів і природокористування України (далі - НУБіП). Підвищення кваліфікації, зокрема, у НУБіП проводиться відповідно до Плану-графіка підвищення кваліфікації керівних працівників, фахівців агропромислового комплексу України, науково-педагогічних та педагогічних працівників закладів вищої та фахової передвищої освіти в Навчально-науковому інституті неперервної освіти і туризму Національного університету біоресурсів і природокористування України у 2024 році, затвердженого ректором Національного університету біоресурсів і природокористування України 22.12.2023 та розміщеного на сайті НУБіП;

- шляхом проходження онлайн-курсів на освітніх е-платформах, зокрема, Prometheus, Дія. Цифрова освіта, BUM online, EdEra, Освітній хаб міста Києва.

На даний час підвищення кваліфікації працівників Держрибагентства здійснюються за дистанційною формою в режимі онлайн, що не потребує видання наказів про направлення на навчання. В разі проходження навчання працівники Держрибагентства надають Управлінню персоналу та професійного розвитку документ, що підтверджує проходження навчання, копія якого долучається до особової справи працівника.

Щодо розміщення на вебсайті Держрибагентства пріоритетних напрямів та тем підвищення кваліфікації державних службовців апарату та територіальних органів Держрибагентства за спеціальними професійними (сертифікатними) та короткостроковими програмами зазначаємо, що відповідно до пункту 231 Положення державні органи та органи місцевого самоврядування щороку визначають спеціальні потреби у професійному навчанні, які охоплюють питання щодо здійснення завдань, функцій та повноважень окремим (окремими) державним (державними) органом (органами), органом (органами) місцевого самоврядування (крім загальних питань державного управління та місцевого самоврядування) для підвищення рівня професійної компетентності учасників професійного навчання з урахуванням особливостей їх професійної діяльності.

За результатами проведеного аналізу спеціальних потреб у професійному навчанні державні органи та органи місцевого самоврядування формують перелік напрямів (тем) для підвищення кваліфікації учасників професійного навчання за спеціальними професійними (сертифікатними) та короткостроковими програмами на плановий рік та оприлюднюють його на офіційному вебсайті відповідного органу.

Зазначена інформація розміщується на вебсайті Держрибагентства з метою інформування суб'єктів надання освітніх послуг про потреби Держрибагентства

у професійному навчанні.

Законодавством не передбачено обов'язковості розміщення на офіційному вебсайті органу державної влади відомостей щодо процедури підвищення кваліфікації, уповноважених наукових підприємств, наказів про проведення навчання, результатів підвищення кваліфікації, зразків сертифікатів, відгуків/рецензій зовнішніх стейкхолдерів тощо.

5. Місцеві програми розвитку галузі рибного господарства розробляються відповідно до вимог пункту 16 Операційного плану заходів з реалізації у 2023-2025 роках Стратегії розвитку рибного господарства України на період до 2030 року, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 02.05.2023 № 402-р (далі – Операційний план).

При тому, що вказаним пунктом Операційного плану його головними співвиконавцями визначено Мінагрополітики та Держрибагентство, слід зазначити, що відповідно до вимог пункту 1 частини першої статті 44 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» обласні ради делегують відповідним місцевим державним адміністраціям повноваження щодо підготовки і внесення на розгляд ради проектів програм соціально-економічного та культурного розвитку відповідно районів і областей, цільових місцевих програм підготовки територіальної оборони та підготовки населення до участі в русі національного спротиву, цільових програм з інших питань.

Згідно з пунктом 1 статті 17 Закону України «Про місцеві державні адміністрації» місцева державна адміністрація розробляє проекти програм соціально-економічного розвитку і подає їх на затвердження відповідній раді, забезпечує їх виконання, звітує перед відповідною радою про їх виконання.

Відповідно до вимог пункту 16 частини першої статті 43 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» до повноважень обласних рад належить затвердження програм соціально-економічного та культурного розвитку, підготовки територіальної оборони та населення України до участі в русі національного спротиву відповідно району, області, цільових програм з інших питань, заслуховування звітів про їх виконання.

Водночас, механізм розроблення, погодження, подання для затвердження та виконання державних цільових програм визначає Порядок розроблення та виконання державних цільових програм, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 31.01.2007 № 106 (далі – Порядок).

Враховуючи викладене, відповідно до вимог пункту 16 Операційного плану, територіальні органи Держрибагентства у 2023 році ініціювали перед місцевими державними адміністраціями розроблення у 2024-2025 роках місцевих програм розвитку галузі рибного господарства та надали свої пропозиції до них, в тому числі проекти.

Проте, остаточне рішення щодо наповнення та змісту зазначених програм, обсягів фінансування залишається за місцевими державними адміністраціями, як їх розробниками, та обласними радами, що їх затверджують.

Враховуючи викладене, проведення аналізу вказаних програм, і надання по

них висновків до Держрибагентства, який їх не розробляв та не затверджував, є некоректним.

Водночас, звертаємо увагу, що порядком не передбачено проведення наукових досліджень та отримання наукових обґрунтувань і рекомендацій для розроблення державних цільових програм.

Відповідно до пункту 32 Порядку державний замовник програми організовує проведення державної експертизи (наукової, науково-технічної, інвестиційної, санітарно-епідеміологічної, експертизи землевпорядної документації тощо) проекту програми на його відповідність критеріям, визначеним законодавчими актами, що регламентують проведення такої експертизи.

Слід окремо зазначити, що Паспортом Програми розвитку рибного господарства Миколаївської області на 2024-2028 роки, затвердженої розпорядження Миколаївської обласної військової адміністрації від 02.02.2024 № 34-р (далі – Програма), визначено, що обсяги коштів фінансування Програми щороку визначаються (уточняється) під час затвердження обласного бюджету та внесення змін до нього в межах наявного фінансового ресурсу.

Крім того, пунктом 4 додатку 2 до Програми «Завдання, заходи та джерела фінансування Програми» передбачено проведення науково-дослідних робіт з метою визначення біологічного стану іхтіофауни та біопродукційних можливостей водних об'єктів.

При цьому слід зазначити, що пунктом 16 Операційного плану строк розроблення програм розвитку галузі рибного господарства визначено 2024-2025 роки. Станом на 08.05.2024 обласними військовими адміністраціями проводиться робота з розроблення програм розвитку галузі рибного господарства. Водночас, у Волинській, Житомирській, Закарпатській, Запорізькій, Кіровоградській, Львівській, Миколаївській, Сумській, Тернопільській, Черкаській, Хмельницькій та Івано-Франківській областях вони вже затверджені в установленому порядку, або внесені відповідні зміни в частині рибного господарства до діючих програм.

Розпорядженням Миколаївської обласної військової адміністрації від 02.02.2024 затверджена Програма, а громадська експертиза діяльності Державного агентства України з розвитку меліорації, рибного господарства та продовольчих програм охоплює діяльність Держрибагентства за період 2022-2023 роки. Тому висновки по вказаній Програмі виходить за межі періоду, за який проводилась громадська експертиза.

6. Держрибагентство виконує свої завдання передбачені положення про Держрибагентство, яке затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 30.09.2015 № 895 та з метою виконання Програми діяльності Кабінету Міністрів України, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 12.06.2020 № 417, в частині реформування рибного господарства України.

Крім того, Держрибагентством щорічно розробляються (надаються пропозиції) та виконуються затверджені плани роботи Держрибагентства (в

розрізі структурних підрозділів), Мінагрополітики та пріоритетних дій Уряду.

Здійснюється виконання Оперативного плану заходів з реалізації у 2023-2025 роках Стратегії розвитку галузі рибного господарства України на період до 2030 року, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 02.05.2023 № 402-р та інших стратегій та програмних документів Уряду на ЦОВВ відповідно до компетенції.

Відповідно до Порядку проведення оцінювання результатів службової діяльності державних службовців, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23.08.2017 № 640, для державних службовців щороку визначаються завдання і ключові показники результативності, ефективності та якості службової діяльності на наступний рік у грудні року, що передуює звітному, з урахуванням стратегічних документів державного та/або регіонального рівня, річного плану роботи державного органу, завдань, функцій та обов'язків, визначених у положенні про державний орган, положенні про відповідний структурний підрозділ, посадовій інструкції. Визначення результатів виконання завдань проводиться у жовтні - грудні за період з 1 січня поточного року або з дати визначення завдань і ключових показників до дати прийняття наказу (розпорядження) про визначення результатів виконання завдань.

За результатами щорічного оцінювання службової діяльності та виконання завдань у 2022-2023 роках, державними службовцями апарату Держрибагентства отримано відмінні та позитивні оцінки.

Частиною першою статті 19 Закону України «Про державну службу» чітко визначено вимоги щодо наявності ступеня вищої освіти у осіб, які претендують на посади державної служби категорій «Б» або «В», а саме:

- ступінь вищої освіти не нижче магістра - для посад категорій «А» і «Б»;
- ступінь вищої освіти не нижче бакалавра, молодшого бакалавра - для посад категорії «В».

Наявність у державних службовців вищої освіти відповідної галузі знань/спеціальності/спеціалізації Законом України «Про державну службу» не передбачено.

Ранги державним службовцям присвоюються у межах відповідної категорії посад через кожні три роки з урахуванням результатів оцінювання його службової діяльності відповідно до статті 39 Закону України «Про державну службу» та Порядку присвоєння рангів державних службовців, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 20.04.2026 № 306.

7. До 01.04.2024 гранична чисельність працівників Держрибагентства становила 1583 особи. Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 29.12.2023 № 1410 «Деякі питання скорочення чисельності працівників органів виконавчої влади» з 01.04.2024 гранична чисельність працівників Держрибагентства становить 1237 осіб.

Проведення переатестації працівників органів виконавчої влади на відповідність займаним посадам не передбачено Законом України «Про

державну службу».

Основні завдання, функції та права департаментів, управлінь, відділів, секторів Держрибагентства визначено в Положеннях про відповідні структурні підрозділи Держрибагентства, затверджених наказами Держрибагентства.

8. Механізм розроблення, погодження, подання для затвердження та виконання державних цільових програм визначає Порядок розроблення та виконання державних цільових програм, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 31.01.2007 № 106 (далі – Порядок).

Відповідно до пункту 21 Порядку державним замовником програми можуть бути Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласні, Київська та Севастопольська міські держадміністрації.

Рішення щодо доопрацювання, наповнення та змісту зазначених програм, обсягів фінансування залишається за місцевими державними адміністраціями, як їх розробниками, та обласними радами, що їх затверджують.

До розділу «15. Проблеми галузі».

1. Протягом 2022-2023 рр. для реформування галузі рибного господарства, створення прозорої конкуренції з метою залучення інвестицій вже розроблено понад 80 нормативно-правових актів: 12 законопроектів, 25 актів КМУ, 44 накази Мінагрополітики.

Всі проекти нормативно-правових актів розроблено за участі профільних спеціалістів, представників громадськості, науковців, обговорюються на зоом-нарадах, презентаціях, форумах та розміщуються на офіційних веб-сайтах Мінагрополітики та Держрибагентства.

Робочу групу з питань розвитку рибного господарства України утворено наказом Мінагрополітики від 23.03.2023 № 668.

2. У зв'язку з триваючою широкомасштабною збройною агресією російської федерації проти України у період дії воєнного стану наявні фінансові ресурси держави у першочерговому порядку спрямовуються на виконання завдань щодо посилення обороноздатності, відновлення територіальної цілісності України, а також відбудову регіонів і територій, що постраждали внаслідок збройної агресії проти України.

Питання зариблення віднесено до додатку 1 пункти 2 та 8, Антикорупційної програми Держрибагентства на 2024-2026 роки, затвердженої наказом Держрибагентства № 153 від 22.03.2024, яка розміщена на офіційному вебсайті Держрибагентства.

3. Роботу щодо підвищення інвестиційної привабливості підприємств галузі розпочато шляхом удосконалення діючої та створення нової нормативно правової бази, основою якої є цифровізація галузі, зменшення контакту «влада-бізнес», створення прозорих і конкурентних умов ведення господарської діяльності в галузі рибного господарства та приведення її норм до законодавства ЄС.

4. З прийняттям Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення державного регулювання в

галузі рибного господарства, збереження та раціонального використання водних біоресурсів та сфері аквакультури» повноцінно запрацювали електронні аукціони на право спеціального використання водних біоресурсів у рибогосподарських водних об'єктах (їх частинах), запроваджено прозорий механізм торгів, який створив рівні умови економічної конкуренції та забезпечив рівний доступ до промислу для нових суб'єктів господарювання.

У 2023 році за результатами укладених договорів на право спеціального використання водних біоресурсів у рибогосподарських водних об'єктах (їх частинах) на рахунки територіальних органів Казначейства за кодом класифікації доходів бюджету 13070200 до місцевих бюджетів надійшло 95,5 млн грн, що в 7,5 разів більше стартової (планової) ціни. Частина коштів в подальшому планується спрямовувати на здійснення заходів із вселення водних біоресурсів у рибогосподарські водні об'єкти (їх частини) для відновлення їх природних популяцій, поповнення запасів та збереження біорізноманіття.

При цьому, промисловий вилов водних біоресурсів у внутрішніх рибогосподарських водних об'єктів (їх частина) збільшився на 12,4 % порівняно з 2022 року. Ураховуючи те, що у наслідок терористичного знищення Каховської ГЕС було повністю осушено Каховське водосховище, середній промисловий вилов якого складав близько 3 000 тонн.

5.3 метою упорядкування умов оплати праці державних службовців державних органів на основі класифікації посад постановою Кабінету Міністрів України від 29.12.2023 № 1409 «Питання оплати праці державних службовців на основі класифікації посад у 2024 році» збільшено посадові оклади інспекторам рибоохорони, як таким, що забезпечення реалізації (координації реалізації) державної політики у сфері відповідальності державного органу шляхом впровадження законодавчо врегульованих процедур.

Антикорупційна програма Держрибагентства на 2024-2026 роки, затверджена наказом Держрибагентства від 22.03.2024 № 153 з реєстром ризиків у діяльності Держрибагентства.

6. Для ефективного управління водними біоресурсів Держрибагентством щороку на основі науково-біологічного обґрунтування здійснюється розробка лімітів та прогнозів допустимого вилову спеціального використання водних біоресурсів загальнодержавного значення у рибогосподарських водних об'єктах (їх частинах).

Крім того, здійснюються заходи щодо удосконалення діючого законодавства, в т.ч. розроблено проект Закону про забезпечення простежуваності водних біоресурсів та/або продукції, виробленої з водних біоресурсів, який зареєстровано у Верховній Раді України (9545 від 31.07.2023) та спрямований на забезпечення сталого управління водними біоресурсами, запобігання незаконному, непідзвітному та нерегульованому рибальству, сприяння збереженню, раціональному використанню, відтворенню та охороні водних біоресурсів, а також захисту прав та економічних інтересів суб'єктів господарювання.

7. Вся інформація щодо роботи Держрибагентства та проекти нормативно правових актів розміщуються на офіційних Інтернет ресурсах. Крім того, щорічно здійснює офіційний виступ керівника із презентацією Публічного звіту про діяльність Держрибагентства. До робочих груп постійно залучаються представники громадськості, науковці та зацікавлені суб'єкти господарювання.

8. Питання щодо процедури приватизації державного майна відноситься до компетенції Фонду державного майна України.

9. Державними інспекторами у 2023 році: проведено понад 1,7 тис. рейдів; викрито понад 18,3 тис. порушень рибоохоронного законодавства, з них майже 21% є грубими порушеннями правил рибальства (2022 рік – 16,7 тис., з них 19% – грубі порушення правил рибальства); виявлені порушення, допущені користувачами водних біоресурсів – 250; вилучено у порушників понад 55 тонн водних біоресурсів та 14 476 заборонених знарядь лову (2022 рік – 13 735 заборонених знарядь лову); затримано 364 транспортних засоби.

З метою попередження і недопущення продажу фізичними та юридичними особами водних біоресурсів без відповідних документів, заборонених правилами рибальства знарядь лову здійснювалися перевірки торговельних майданчиків та місць стихійної торгівлі. Виявлено та притягнуто до адміністративної відповідальності за незаконне придбання і збут водних біоресурсів 1 144 правопорушника (2022 рік – 780 правопорушників) та вилучено понад 22,1 тонн водних біоресурсів.

Сума накладених штрафів за постановами органів рибоохорони за порушення правил рибальства склала 880 тис. грн (2022 рік – 770 тис. грн), при цьому сума стягнених штрафів за постановами органів рибоохорони – майже 810 тис. грн (2022 рік – 782 тис. грн).

Водночас органами рибоохорони здійснювався посилений контроль за охороною водних біоресурсів під час їх нересту та зимівлі.

Крім того, рибоохоронні патрулі Держрибагентства, продовжуючи здійснювати рейди в умовах воєнного стану, тісно співпрацювали з військовими державними адміністраціями та регулярно передавали вилучені браконьєрські сітки для плетіння маскувальних засобів на потреби ЗСУ.

10. Держрибагентство здійснює заходи щодо створення цілісної та комплексної системи моніторингу роботи інспекторів територіальних органів рибоохорони шляхом впровадження компоненту Єдиної державної електронної системи управління галуззю рибного господарства Е-Інспектор.

Для забезпечення ефективної діяльності органів рибоохорони планується:

- GPS моніторинг діяльності інспекторів рибоохорони (автомобілі, човни);
- відеофіксація порушень законодавства у сфері рибного господарства;
- електронне звітування про результати проведених рейдів;
- впровадження електронних постанов органів рибоохорони.

11. Проектом Закону про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення, Кримінального кодексу України щодо

охорони водних біоресурсів та середовища їх існування, який зареєстровано у Верховній Раді України (10433 від 25.01.2024) передбачено встановлення відповідальності за неподання, несвоєчасне подання, подання не за встановленою формою або подання недостовірної звітності про аквакультуру.

12.3 метою ефективного використання за цільовим призначенням, попередження розкрадання та знищення, безпідставного та безоплатного використання, збільшення надходжень до Державного бюджету України та на виконання розпоряджень Кабінету Міністрів України від 12.08.2020 № 1010-р «Про передачу об'єктів державної власності до сфери управління Фонду державного майна», від 26.07.2022 № 683-р, від 14.10.2022 № 910-р, від 10.01.2023 № 37-р та від 11.08.2023 № 697-р «Деякі питання управління об'єктами державної власності» станом на 01 січня 2024 року 31 державне підприємство та установи передано із сфери управління Державного агентства меліорації та рибного господарства України до сфери управління Фонду державного майна України.

Державне підприємство «Техрибвод» до сфери управління Держрибагентства не відносилось.

13. Держрибагентство постійно проводить та бере участь конференціях, семінарах та засідання за круглим столом, інформаційних кампаніях (в т.ч. виступи у навчальних закладах) щодо популяризації рибалки, рибної продукції та галузі в цілому.

14. Укладаючи договір на 3 роки держава бере на себе зобов'язання щодо забезпечення виконання умов договору протягом трьох років, що в умовах воєнного стану та екологічного стану водойм є неможливим.

Приймаючи участь в аукціонах та укладаючи договір щорічно суб'єкт господарювання має змогу по факту ознайомитися із умовами договору, оцінити економічну доцільність та спланувати свою господарську діяльність, що не можливо при укладанні договору строком на три роки.

15. Держрибагентством здійснюються заходи щодо імплементації РЕГЛАМЕНТ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПАРЛАМЕНТУ І РАДИ (ЄС) № 1379/2013 від 11.12.2013 про спільну організацію ринків продуктів рибальства та аквакультури, внесення змін до регламентів Ради(ЄС) № 1184/2006 і (ЄС) № 1224/2009 та про скасування Регламенту Ради (ЄС) № 104/2000.

16. Питання санітарно-ветеринарних правил не відноситься до компетенції Держрибагентства.

17. Відповідно до підпункту 130 пункту 4 Положення про Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 25.06.2020 № 614, організовує проведення моніторингу навколишнього природного середовища, забезпечує функціонування загальнодержавної інформаційно-аналітичної системи моніторингу довкілля. Враховуючи викладене, вказане питання не відноситься до компетенції Держрибагентства.

Частинами третьою та четвертою статті 51 Водного кодексу України

передбачено, що водні об'єкти надаються у користування за договором оренди землі в комплексі з розташованим на ній водним об'єктом у порядку, визначеному земельним законодавством України. Право оренди земельної ділянки під водним об'єктом поширюється на такий водний об'єкт.

Водні об'єкти надаються у користування на умовах оренди органами, що здійснюють розпорядження земельними ділянками під водою (водним простором) згідно з повноваженнями, визначеними Земельним кодексом України, відповідно до договору оренди, погодженого з центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері водного господарства.

Водночас, вимогами статті 10 Закону України «Про рибне господарство, промислове рибальство та охорону водних біоресурсів» та Положення про Державне агентство меліорації та рибного господарства України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30.09.2015 № 895, не передбачено повноважень Держрибагентства щодо вирішення питання розпорядження земельними ділянками під водою (водним простором) або узгодження договорів аквакультури.

18.3 метою запровадження прозорого механізму та упорядкування правовідносин надання в користування на умовах оренди гідротехнічних споруд для цілей аквакультури та гідротехнічних споруд рибогосподарської технологічної водойми, спрощення процедури укладення та уніфікації відповідних форм типових договорів, врегулювання відносин пов'язаних з безхазайними гідротехнічними спорудами, а також збільшення надходжень до державного та місцевих бюджетів внесено зміни до Закону України «Про аквакультуру» та прийнято постанову Кабінету Міністрів України від 03.11.2023 № 1151 «Деякі питання оренди гідротехнічних споруд».

19.3 метою оптимізації податкового навантаження на суб'єктів господарської діяльності у сфері аквакультури, забезпечення рівного підходу до всіх платників податків, збільшення надходжень до місцевих бюджетів, розвитку малого та середнього бізнесу опрацьовано зміни до постанови Кабінету Міністрів України від 03.11.2021 № 1147 «Про затвердження Методики нормативної грошової оцінки земельних ділянок» в частині застосування рівного підходу до визначення коефіцієнту, якій враховує цільове призначення земельної ділянки, для земель водного фонду, що використовуються для рибогосподарських потреб.

Крім того, розроблено проект Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо особливостей оподаткування земель водного фонду під рибогосподарськими водними об'єктами земельним податком», який спрямований на удосконалення деяких податкових норм стосовно сільськогосподарських товаровиробників та підтримки суб'єктів аквакультури.

20. Держрибагентство погоджується із зауваженням Громадської ради при Держрибагентстві щодо відсутності кредитування для суб'єктів аквакультури

на пільгових умовах.

З метою напрацювання проекту акта з порушеного питання та у разі якщо реалізація проекту акта може мати вплив на показники державного бюджету проект акта потребує доповнення фінансово-економічними розрахунками, як це передбачено §§ 33 – 34 Регламенту Кабінету Міністрів України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 18.07.2007 № 950

Тобто для вирішення даного питання необхідна підготовка фінансово-економічних розрахунків, які здійснюються на підставі достовірних і детальних фінансових результатів господарської діяльності суб'єктів аквакультури.

Проте пропозиції, надані Громадською радою при Держрибагентстві надані без необхідних обґрунтувань.

21. В Україні сфера вітчизняного виробництва спеціалізованих рибних кормів поступово розвивається та збільшується кількість підприємств з їх виробництва. На ринку вже представлені компанії які виробляють корми для осетрових, лососевих та корошових видів риб. Наприклад: ТОВ «Shencon Corp», ТОВ «Ройчер-аква», Олександрійський комбікормовий завод. Також багато господарств, які здійснюють виробництво кормів на власній виробничій базі для власного використання, здебільшого для коропа.

Крім того, у 2024 році планується розробка наукового обґрунтування потреби аквакультурних господарств, які займаються вирощуванням лососевих, осетрових, корошових та сомових видів риб в імпорті рибних комбікормів, наявні торговельні бар'єри для їх імпорту та можливості вітчизняного виробництва.

22. Відповідно до частини восьмої статті 27 Закону України «Про рибне господарство, промислове рибальство та охорону водних біоресурсів» використання водних біоресурсів, які перебувають у межах ізольованих природних або штучно створених водних об'єктів, наданих у користування для потреб аквакультури, не належить до спеціального використання і здійснюється в порядку, визначеному власниками цих водних біоресурсів. Враховуючи зазначене, Держрибагентство не має повноважень втручання в господарську діяльність суб'єктів аквакультури, а саме технологічні процеси вирощування об'єктів аквакультури.

Разом з тим, маємо зазначити, що технологічні нормативи на всіх стадіях вирощування об'єктів аквакультури розроблені Інститутом рибного господарства НААН України та можуть використовуватись суб'єктами господарювання.

Крім того, державною установою «Методично-технологічний центр з аквакультури» на даний час розробляються технологічні картки основних об'єктів аквакультури, які будуть запропоновані для використання широкому колу аквакультурної спільноти.

23. За даними Переліку суб'єктів племінної справи у тваринництві в Україні налічується 39 господарств яким присвоєно відповідний статус суб'єкта племінної справи у рибництві (племінний завод, племінний репродуктор).

Забезпечення роботи державного Селекційного-генетичного племінного центру рибиництва, що передбачає виділення додаткових бюджетних асигнувань, в умовах повномасштабного вторгнення російської федерації в Україну наразі є недоцільним.

24. Питання Методики розрахунку орендної плати за надані в оренду водні об'єкти відноситься до компетенції Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України.

25. Механізм укладення договорів користування на умовах оренди акваторією (водним простором) внутрішніх морських вод, територіального моря, виключної (морської) економічної зони України для цілей морської аквакультури визначено постановою Кабінету Міністрів України від 14.10.2022 № 1191.

26. Будівництво державного або комерційного заводу по вирощуванню рибопосадкового матеріалу для господарств марикультури в період триваючої широкомасштабної збройною агресією російської федерації проти України у період дії воєнного стану недоцільно, у зв'язку з тим, що всі наявні фінансові ресурси держави у першочерговому порядку спрямовуються на виконання завдань щодо посилення обороноздатності, відновлення територіальної цілісності України, а також відбудову регіонів і територій, що постраждали внаслідок збройної агресії проти України.

27. Держрибагентством здійснюються заходи щодо Імплементация Регламенту Європейського Парламенту і Ради (ЄС) 2017/1004 від 17.05.2017 про встановлення рамок Союзу для збору, управління та використання даних у секторі рибальства та підтримки наукових консультацій щодо спільної рибальської політики та скасування Регламенту Ради (ЄС) № 199/2008 та Делегованого рішення Комісії (ЄС) 2021/1167 від 27.04.2021 про створення багаторічної програми Союзу для збору та управління біологічними, екологічними, технічними та соціально-економічними даними в секторах рибальства та аквакультури з 2022 року та розробляється проект Закону України «Про наукову діяльність та збір даних у галузі рибного господарства».

28. Питання вартості паливно-мастильних матеріалів не відноситься до компетенції Держрибагентства.

29. Держрибагентством розроблено проект наказу Мінагрополітики «Про затвердження Порядку здійснення рибогосподарської меліорації водних об'єктів (їх частин), рибогосподарських технологічних водойм». Крім того, територіальними органами рибоохорони постійно проводяться заходи щодо нерестових гнізд для різних видів риб, розчищення нерестових та прибережних ділянок від сміття.

30. Видано наказ Мінагрополітики від 17.10.2023 № 1818 «Про затвердження Вимог до рибоприймального пункту», який зареєстровано в Міністерстві юстиції України 04 грудня 2023 р. за № 2098/41154. Відповідно до яких зареєстровано на 42 % більше нових рибоприймальних пунктів.

31. Постановою Кабінету Міністрів України від 22 грудня 2023 р. № 1347

«Деякі питання здійснення спеціального використання водних біоресурсів» запроваджує чіткий та прозорі правила здійснення спеціального використання водних біоресурсів шляхом електронних аукціонів без прямого контакту «бізнес-влада».

32. Після повномасштабного вторгнення 24 лютого 2022 року російської федерації на територію України та окупації прибережних районів Азовського моря дослідження кількісного та видового складу водних біоресурсів неможливе.

33. Питання природно-заповідних фондів відноситься до повноважень Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України.

34. У 2023 році рибальство під Прапором України у Світовому океані відбувалось у зоні лише однієї міжнародної організації – Комісії зі збереження морських живих ресурсів Антарктики (ККАМЛР), де працювали 5 українських суден – одне судно на промислі антарктичного криля, та чотири судна – на промислі іклячів.

На усіх українських суднах ведуться наукові роботи (у 2023 році до фахівців ІРЕМ долучились фахівці ДНУ «ІРГЕМО»), з досліджень іхтіофауни, гідробіологічні та океанологічні дослідження. Українські науковці плідно співпрацюють з науковими установами Канади, Великої Британії, Австралії, Чилі, Нової Зеландії, Китаю. Окремо слід зазначити про унікально українсько-кореєську зйомку іклячів у статистичному підрайоні ФАО 88.3, що відбувалась у сезоні 2023/2024 рр. Українські науковці у 2023 та 2024 роках здійснювали наукові спостереження та брали участь у наукових дослідженнях, крім українських суден, також на борту суден Республіки Корея та Намібія.

35. Держрибагентство у межах компетенції підтримує комунікацію з іноземними державами та міжнародними організаціями з управління рибальством з питань співпраці у галузі рибного господарства. Також Держрибагентство постійно ініціює включення до проектів міжурядови та міжвідомчих міжнародних договорів положень, які стосуються співпраці в галузі рибного господарства. Крім того, по мірі можливостей забезпечується участь в очному або дистанційному форматі представників Держрибагентства у засіданнях робочих органів, утворених відповідно до міжнародних договорів України, а також заходах міжнародних організацій, в рамках яких розглядаються питання рибного господарства.

Щодо активізації використання водних біоресурсів у водах за межами юрисдикції України необхідно зазначити, що у даному питанні Держрибагентство в першу чергу виходить з інтересів українського бізнесу та наявного рибодобувного потенціалу. У цьому контексті Держрибагентство розглядає усі звернення суб'єктів господарювання щодо розширення районів риболовної діяльності за межами юрисдикції України та надає відповідну інформацію та супровід для оцінки такими суб'єктами господарювання економічного потенціалу такої діяльності.

Щодо приєднання України до міжнародних організацій з управління

рибальством варто зазначити, що такі дії тягнуть за собою збільшення витрат Державного бюджету України у вигляді сплати членських внесків до бюджетів таких організацій. Відповідно до пункту 12¹ Заходів щодо ефективного та раціонального використання державних коштів, передбачених для утримання органів державної влади та інших державних органів, утворених органами державної влади підприємств, установ та організацій, які використовують кошти державного бюджету, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 11.10.2016 № 710 «Про ефективне використання державних коштів», припиняється ініціювання пропозицій щодо вступу до міжнародних організацій, умови членства в яких передбачають сплату внесків або здійснення будь-яких інших виплат за рахунок коштів державного бюджету понад обсяг затверджених на цю мету бюджетних призначень. У цьому контексті рішення щодо приєднання до нових міжнародних організацій має бути підкріплене реальною готовністю бізнесу здійснювати рибогосподарську діяльність у відповідному регіоні.

Також повідомляємо, що Україна приєдналася до «конвенції НАФО» відповідно до Закону України «Про приєднання України до Конвенції про майбутнє багатостороннє співробітництво в галузі рибальства в північно-західній частині Атлантичного океану 1978 року» від 06.07.1999 № 831-XIV, а Угоду про співробітництво з метою розвитку партнерства в галузі рибальства між Кабінетом Міністрів України та Урядом Королівства Марокко затверджено розпорядженням КМУ від 15.08.2012 № 759. Крім того, у 2018 році підписано Меморандум про взаєморозуміння між Державним агентством рибного господарства України та Департаментом сільського господарства, лісництва та рибного господарства Південно-Африканської Республіки стосовно системи міжнародного наукового спостереження Комісії зі збереження морських живих ресурсів Антарктики.

В рамках виконання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС і реалізації євроінтеграційних заходів у зв'язку із поданням Україною заявки на вступ до ЄС, Держрибагентством проводиться робота щодо гармонізації рибогосподарського законодавства України з відповідним правом ЄС. Зокрема, наразі активно триває процес розробки проектів законів України та підзаконних актів, спрямованих на імплементацію вимог регламентів ЄС 1380/2013, 708/2007, 1224/2009, 1005/2008 та 1010/2009, 1379/2013, 2017/2403, які забезпечать основу для впровадження європейських підходів до управління рибним господарством, зокрема в частині контролю та інспекції рибальства, збору рибогосподарських даних, організації ринку риби та рибопродукції, врегулювання процедур здійснення промислової діяльності за межами юрисдикції України.

Станом на зараз вже прийнято Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення державного регулювання в галузі рибного господарства, збереження та раціонального використання водних біоресурсів та сфері аквакультури» та постанову Кабінету

Міністрів України від 05.03.2024 № 252 «Про затвердження порядків видачі, відмови у видачі, переоформлення, анулювання деяких документів дозвільного характеру в галузі рибного господарства та визнання такими, що втратили чинність, постанов Кабінету Міністрів України», якою передбачена вимога щодо подання суб'єктами господарювання інформації про обсяги вилову водних біоресурсів у водах за межами юрисдикції України, а також прийнято постанову Кабінету Міністрів України від 09.02.2024 № 153 «Про затвердження положення про моніторинг риболовних суден та порядку функціонування системи дистанційного контролю риболовних суден».

Також продовжується робота над створенням Єдиної державної електронної системи управління галуззю рибного господарства, яка міститиме в собі всю інформації щодо здійснення аквакультурної та рибальської діяльності, у тому числі за межами юрисдикції України.

36. Держрибагентством розробляється механізм який дозволить спрямувати кошти, одержані від зростання стартової ціни на аукціоні з продажу права на укладення договорів на право спеціального використання водних біоресурсів у рибогосподарських водних об'єктах (їх частинах) шляхом електронних торгів на здійснення заходів із вселення водних біоресурсів у рибогосподарські водні об'єкти (їх частини) для відновлення їх природних популяцій, поповнення запасів та збереження біорізноманіття.

37. Розроблено проект Закону про забезпечення простежуваності водних біоресурсів та/або продукції, виробленої з водних біоресурсів, який зареєстровано у Верховній Раді України (9545 від 31.07.2023) та спрямований на забезпечення сталого управління водними біоресурсами, запобігання незаконному, непідзвітному та нерегульованому рибальству, сприяння збереженню, раціональному використанню, відтворенню та охороні водних біоресурсів, а також захисту прав та економічних інтересів суб'єктів господарювання.

38. Держрибагентством за підтримки Мінагрополітики ініційовано прийняття розпорядження Кабінету Міністрів України «Деякі питання державних наукових установ, що належать до сфери управління Державного агентства з розвитку меліорації, рибного господарства та продовольчих програм» від 15.09.2023 № 802-р утворено державну наукову установу «Інститут рибного господарства, екології моря та океанографії» на яку покладено наукове забезпечення рибного господарства.

Відповідно до Закону України «Про Державний бюджет України на 2024 рік» передбачено фінансування науково-дослідних робіт у розмірі 1 863 000 грн.

Разом з цим за останні більше ніж 10 років за ініціативи Держрибагентства і підтримки Мінагрополітики розпорядженням Кабінету Міністрів України «Про перерозподіл деяких видатків державного бюджету, передбачених Міністерству аграрної політики та продовольства на 2024 рік» від 22.03.2024 № 255-р виділено додатково фінансування на наукову діяльність у розмірі

14 475 000 грн.

39. Наказом Держрибагентства від 13.12.2023 № 494 утворено робочу групу з оцінювання корупційних ризиків у Держрибагентстві. Згідно пункту 4 Антикорупційної програми Держрибагентства на 2024-2026 роки моніторинг, оцінка виконання та перегляд програми здійснюється не рідше одного разу на півріччя Сектором з питань запобігання корупції Держрибагентства.

За наявності пропозицій від громадськості або посадових осіб Держрибагентства щодо дерегуляції галузі, а саме по вдосконаленню регуляторних процесів в управлінні галуззю, даний корупційний ризик буде внесено до Антикорупційної програми Держрибагентства на 2024-2026 роки.

40. Ефективна робота Держрибагентства протягом 2022-2024 років дала можливість стабілізувати галузь, припинити спад і почати збільшення видобутку водних біоресурсів, забезпечило майже 8 кратне збільшення надходжень до місцевого бюджету, повністю змінило застаріле законодавство, де окремі акти були незмінні з 1999 року, впровадило електронну платформу Є-риба, розробило понад 80 НПА, (при цьому неотримавши зворотного зв'язку по даним НПА від громадської ради протягом 2022-2023 років, окрім стратегії і позиції окремих громадських організацій), запустило систему дистанційного контролю суден, реорганізувало наукову діяльність галузі та забезпечило її фінансуванням.

Таким чином колективом Держрибагентства за підтримки Мінагрополітики та Кабінету Міністрів України проводиться наймасштабніша реформа рибного господарства України за останні десятиліття, що покликана зруйнувати монополію та корупцію і створити ефективну та прозору галузь, яка буде конкурентною під час євроінтеграційного процесу.

За результатами розгляду підготовлено Заходи, які спрямовані на реалізацію експертних пропозицій Громадської експертизи діяльності Державного агентства України з розвитку меліорації, рибного господарства та продовольчих програм за період 2022-2023 роки, які затверджені наказом Держрибагентства від 22.05.2024 № 251, що додаються.

Додаток: на 2 арк. в 1 прим.

Т.в.о. Голови

Ігор КЛИМЕНОК

Додаток
до листа Державного агентства України з
розвитку меліорації, рибного господарства та
продовольчих програм
від _____ № _____

Заходи,
які спрямовані на реалізацію експертних пропозицій Громадської експертизи діяльності Державного агентства України з
розвитку меліорації, рибного господарства та продовольчих програм за період 2022-2023 роки,
затверджені наказом Держрибагентства від 22.05.2024 № 251

№ з/п	Зміст заходу	Термін виконання	Відповідальний за виконання
1	2	3	4
1.	Організація та проведення міжвідомчої наради Держрибагентства, Громадської ради при Держрибагентстві та Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України стосовно внесення змін до Закону України «Про оцінку впливу на довкілля»	ІІІ квартал 2024 року	Департамент організації використання водних біоресурсів, аквакультури та наукового забезпечення
2.	Розробка відео інструкції щодо заповнення форми звітності № 1А-аквакультура (річна) «Звіт про аквакультуру за 20__ рік», затвердженої наказом Міністерства аграрної політики та продовольства України від 11.09.2023 № 1655	ІІІ квартал 2024 року	Департамент організації використання водних біоресурсів, аквакультури та наукового забезпечення
3.	Продовження роботи над вдосконаленням Правил любительського рибальства	ІV квартал 2024 року	Департамент організації використання водних біоресурсів, аквакультури та наукового забезпечення
4.	Забезпечення доопрацювання проекту Закону України «Про залучення інвестицій у розвиток рибного господарства»	ІV квартал 2024 року	Юридичний департамент Департамент організації використання водних біоресурсів, аквакультури та наукового забезпечення

5.	Здійснення заходів щодо внесення змін до Закону України «Про аквакультуру» в частині удосконалення господарської діяльності у сфері морської аквакультури	2024-2025 роки	Департамент організації використання водних біоресурсів, аквакультури та наукового забезпечення
6.	Здійснення заходів щодо супроводу та у разі необхідності доопрацювання проекту Закону України «Про наукову діяльність та збір даних у галузі рибного господарства»	2024-2025 роки	Департамент організації використання водних біоресурсів, аквакультури та наукового забезпечення
7.	Посилення взаємодії територіальних органів Держрибагентства з обласними військовими адміністраціями щодо розроблення програм розвитку рибного господарств	2024-2025 роки	Департамент організації використання водних біоресурсів, аквакультури та наукового забезпечення
8.	Удосконалення роботи щодо висвітлення на офіційному вебсайті інформації про міжнародну діяльність Держрибагентства	постійно	Відділ міжнародного співробітництва Управління організаційної роботи та документообігу
9.	За наявності пропозицій від громадськості або посадових осіб Держрибагентства щодо дерегуляції галузі, а саме по вдосконаленню регуляторних процесів в управлінні галуззю, внесення відповідного корупційного ризику до Антикорупційної програми Держрибагентства на 2024-2026 роки	після надання пропозицій в місячний термін	Сектор з питань запобігання корупції
10.	Продовження роботи над впровадженням концепції рибальського квитка (Є-квиток)	протягом року після завершення режиму воєнного стану	Департамент організації використання водних біоресурсів, аквакультури та наукового забезпечення

СЕД АСКОД - Держрибагентство
 № документа: 3-10.3-15/3118-24
 Дата реєстрації: 23.05.2024
 Сертифікат: 3FAA9288358EC00304000000B71335008153D200
 Дійсний з: 06.03.2024 00:00:00
 Дійсний до: 05.03.2026 23:59:59
 Підписувач: Клименок Ігор Михайлович
 Мітка часу: 23.05.2024 15:15:53